



Naše turbine na Evfratu

HE HADITHA, ime, ki se vse bolj pogosto javlja na raznih proizvodnih materialih, je naša skupna velika naloga, istočasno pa tudi izziv celotnemu kolektivu, kaj in koliko smo zmožni narediti. Naloga ni lahka, posebno v sedanjih razmerah gospodarjenja, vendar bomo s skupnimi močmi izpolnili tudi to do sedaj najbolj obsežno izvozno naročilo.

Lansko leto je bilo objavljeno kratko poročilo o sklenitvi pogodbe za dobavo opreme za hidroelektrarno Haditha v Iraku. Istočasno so bile navedene tudi vrednosti in pogodbeni roki, vendar ve več o tem objektu samo nekaj članov kolektiva, ki so pripravljali proizvodnjo in montažo.

Bodoča hidroelektrarna bo zgrajena na reki Evfrat, 280 km severovzhodno od Bagdada. Celoten objekt obsega gradnjo nasutega jez, dolgega 8 km in visokega 50–60 metrov, v katerem je posebna zgradba strojnice za 6 Kaplanovih turbin s skupno proizvodno močjo 66.000 kilowatov. Ob vsaki strani bo po en temeljni izpust za propuščanje vode za namakanje. Poleg same izgradnje strojnice so v sklopu objekta tudi vse druge zgradbe z opremo, ki je potrebna za normalno delo elektrarne, njeno vzdrževanje in za samostojno vodenje. Brano, izza katere bo nastalo jezero, dolgo 150 kilometrov, gradijo sovjetski strokovnjaki. Najbolj zahteven del kompletnega projekta je glavna zgradba strojnice. Nosilec pogodbe z iraškim naročnikom (Državna organizacija za jezove) je sarajevsko podjetje Hidrogradnja, ki bo izvajalo vsa gradbena dela ter uredilo celoten kompleks, vključno z zelenicami in komunikacijami. Za elektrostrojni del je nosilec Ingra Zagreb, v njej so vključeni dobavitelji opreme in izvajalci montaže: Litostroj, Metalna in Rade Končar. Kot projektant je v tej pogodbi še Energoprojekt Beograd. Kompletne pogodbe je zaključena "pod ključ", kar pomeni, da smo dolžni objekte z vso opremo projektirati, izdelati in poslati v obratovanje.

Kakor smo že pisali, je bila pogodba podpisana julija 1981, z obveznim rokom za dokončanje vseh del v 54 mesecih, to je do decembra 1985. Pri tem je še dodatna zahteva: omogočati neoviran pretok reke skozi sekcijo, kjer bosta vgrajeni zadnji dve turbini v času od junija 1984 do aprila 1985. Po tem roku bo potrebno do konca leta vgraditi razen sesalnih cevi vse dele obeh turbin in pripadajoče opreme ter jo poslati v redno obra-

tovanje. Vsa dela na gradbišču ravno zaradi rokavne in prostorske stiske zahtevajo in bodo vse bolj zahtevale zelo dobro soglasje planov posameznih dobaviteljev, kar še dodatno poudarja potrebo pravočasne izdelave v tovarni in pomembnost posameznika, ki lahko vpliva na izvedbo njemu zaupanega dela.

Približno 3,5 km od samega gradbišča je oddaljena kolonija, v kateri bo v konici delaio okoli 1500 jugoslovanskih in nekaj sto delavcev iz Tajske. Hidrogradnja ima za svoje delavce že v glavnem zgrajeno naselje, v katerem so vse sobe opremljene z napravami za regulacijo temperature. V naselju je tudi nova moderna jedilnica in posebej klubski prostori za družbene prireditve, opremljeni s televizijskimi sprejemniki. Poleg naselja Hidrogradnje bo zgrajeno tudi naselje za montažno osebje dobaviteljev opreme. To naselje gradi podjetje 3. maj iz Reke. Obsegalo bo 54 prenosnih montažnih objektov, v vsakem po 3 spalnice z dvema ležiščema, dnevno sobo, straniščem in tušem, vsi prostori bodo klimatizirani.

Poleg tega bo še 14 objektov za družine ter poseben objekt, v katerem bo klub, pralnica in skladišče. Za prevoz na delo in z dela bodo skrbeli avtobusi. Ker je kolonija praktično na ravnem, neporaščenem prostoru, je namerna vseh sodelujočih, da se v okviru možnosti uredijo čim bolj znosni življenjski pogoji, veliko pa bo odvisno tudi od posameznikov.

Naši monterji se bodo hranili v restavraciji Hidrogradnje, ki bo imela vse potrebne naprave za hitro pripravo svežih obrokov hrane.

V posebni koloniji bodo delavci iz Tajske, ki imajo za sebe organizirano kompletno bivanje s stanovanji in hrano.

Poleg same kolonije teče reka Evfrat, ki je precej motna in široka približno 400 metrov.

Litostroj del opreme v teži približno 6100 ton vsebuje:

6 Kaplanovih turbin s premerom gonilnika 6,6 m, ki bodo na padcu 18–46,6 m dajale vsaka 110.000 kilowatov moči. Velikost posamez-

nih delov je temu primerna, saj bo turbinski predvodilnik imel zunanji premer 11,10 metra, lopatice vodilnika pa bodo visoke 2,33 m. Posamezna lopatica je skupaj s čepi dolga 4,30 metra, za eno turbino je potrebnih 24 lopatic. Obloga sesalnih cevi je iz pločevine, ki je na notranji strani obložena z nerjavno prevleko. Zaradi velikih dimenzij bo izdelava sesalnih cevi v glavnem vsa na gradbišču.

Za turbine nam dobavlja naš stari znanec tovarna ČKD Blansko gonilnike, gredi in oljne dovodnike v teži okoli 1800 ton. Za regulacijo bodo izdelani naši elektronski regulatorji AT 10 z vso pripadajočo opremo.

Poleg tega je še oprema za hlajenje, odvodnjavanje in drenažo (črpalke po 400 l na sekundo). Posebna zahteva je instalacija za izpodirvanje vode iz območja gonilnika (delovanje kot fazni kompenzator), kjer so potrebni posebno veliki kompenzatorji. Poleg drugega je tu še posebni odelek za skladiščenje in prečiščevanje olja, razvod vode za gašenje, kompletna delavnica s stroji ter velika količina rezervnih delov, ki so že odredeni v pogodbi. Za montažo opreme v strojnici Litostroj dobavlja dva mostna žerjava nosil-

Glasilo delavcev Titovih zavodov Litostroj izhaja mesečno (s posebnimi prilogami) v nakladi 6000 izvodov. Izdaja ga Odbor za obveščanje pri Konferenci OO sindikata Titovih zavodov Litostroj, ki je hkrati izdajateljjski svet — Uredniški odbor: predsednik dipl. iur. Anton Tomažič in člani: prof. Hrabroslav Premelč, Tone Erman, Franc Kostevc, Marjan Sigulin, Toni Skušek, Srečko Pirc in odgovorni urednik Karel Gornik, urednik Marijana Meglič, tehnični urednik Estera Lampič, lektorica prof. Vesna Tomc. Telefon uredništva 556021 (n.c.) interna 202, 246 — Tiska Tiskarna Ljubljana. Oproščeno prometnega davka po pristojnem sklepu 421-1/72



Pozdravna brzojavka 12. kongresu ZK Jugoslavije

Delavci Titovih zavodov Litostroj iz Ljubljane pozdravljamo začetek dela 12. kongresa ZK Jugoslavije. Vsem delegatom in gostom želimo plodno in uspešno delo. Prepričani smo, da lahko od 12. kongresa pričakujemo kritično in celovito oceno razvoja samoupravne socialistične Jugoslavije v zadnjem štiriletnem obdobju. Prav tako pričakujemo, da bo kongres odločno začrtal nadaljnje smernice družbenoekonomskega in samoupravnega razvoja socialističnih odnosov v Jugoslaviji ter ponovno potrdil že uveljavljeno Titovo pot.

Naloge, ki jih bo opredelil 12. kongres ZK Jugoslavije bomo delavci Litostroja tudi v bodoče vestno izpolnjevali in vložili vse svoje sile za nadaljnji razvoj socialistične samoupravne Jugoslavije.

Ljubljana, 26. 6. 1982

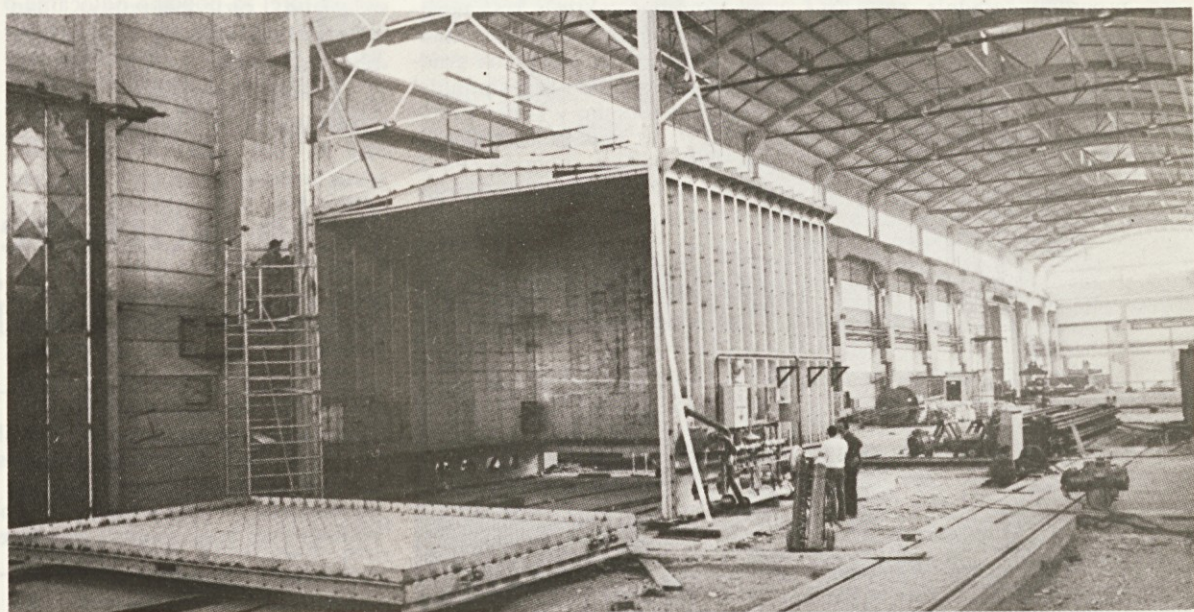
Delavci
Titovih zavodov Litostroj

nosti po 250 ton in nosilno prečko za prenos tovora do 500 ton.

Za izpolnitev naših pogodbenih obveznosti bo potrebno tesno sodelovanje vseh tozdov — od pogodbe, projektiranja, planiranja, preskrbe finančnih sredstev in nabave

materiala do izdelave polizdelkov, obdelave in montaže doma ter na gradbišču, vključno končno preizkušanje in predaja gotovega objekta naročniku. Pri tako obsežnem delu ni manj ali bolj važnih členov,

(Nadaljevanje na 2. strani)



Nova žarilna peč v rekonstruirani livarni jeklene litine (Foto: E. L.)

Z gradbišča nove jeklolarne

V hali nove čistilnice — na gradbišču rekonstruirane jeklolarne raste eden najpomembnejših objektov investicije: nova žarilna peč.

Po svojih dimenzijah (8 x 5 m svetlega volumna) spada med največje toplotno tehnične agregate v Jugoslaviji. V njej bomo lahko žarili vse velike ulitke in pretežen del velikih zvarjencev iz proizvodnega programa Litostroja.

Peč je dobavilo angleško podjetje Cooperheat, montira pa jo naše podjetje za gradnjo in vzdrževanje toplotnotehničnih naprav in agregatov VATROSTALNA, TOZD Jesenice.

Zaradi moderne zasnove nove peči, ki bo znotraj obložena s sintetičnim, v ognju obstojnim materialom, bo odpadlo pogosto in drago vzdrževanje peči. Po drugi strani bodo ti ognjeodporni materiali omogočali normalno izvajanje postopkov

toplotne obdelave do temperature 1050°C, kakršne potrebujemo pri postopkih poboljšanja visoko legiranih Cr-Ni in Mn-Cr litin.

Posebnost peči je spremenjen sistem kurjenja. Zaradi krožno postavljenih gorilcev se bo ob zgorevanju zemeljskega plina ustvarilo krožno gibanje zgorelih plinov, ki bo zaradi velike hitrosti in turbulence gibanja omogočalo doseganje enakomernih temperatur žarenja v vseh območjih peči. Tako bodo dani pogoji za izvajanje najzahtevnejših toplotnih obdelav, ki jih naša proizvodnja zahteva in ki jih v sedanjih zastarelih žarilnih pečeh ne moremo izvajati. Kurjenje peči in regulacija temperatur sta v celoti avtomatizirana.

Predvideno je, da bo montaža peči zaključena v juliju letos.

S. Bradeško



Na gradbišču HE Hadithe je delo v polnem zamahu

NALOGE KOMUNISTOV PRI UVELJAVLJANJU POLITIČNEGA SISTEMA
SOCIALISTIČNEGA SAMOUPRAVLJANJA

Poglobljena razprava

S ponovnim izpostavljanjem nekaterih najpomembnejših slabosti v dosednji praksi, ki zavirajo hitrejšo uveljavljanje samoupravnih socialističnih družbenoekonomskih odnosov ter političnega sistema socialistične samoupravne demokracije na vseh področjih dela in življenja delovnih ljudi in občanov v občini ter nalogami pri utrjevanju in razvijanju delegatskega sistema, ki so opredeljena v resoluciji 9. kongresa ZKS, je na 4. seji občinske konference tekla poglobljena razprava.

Zato so člani ZK v osnovnih organizacijah dolžni in odgovorni, da takoj začnejo oblikovati svoje lastne akcijske programe v katerih morajo čim bolj konkretno opredeliti najpomembnejše naloge ter osebno zadolžiti posamezne člane.

1. Zagotoviti je treba takšno organiziranost in stopnjo usposobljenosti članstva, da se bo stalno potrjevala vodilna idejnopolitična vloga ZK na vseh področjih družbenega delovanja.

2. Potrebno je stalno spremljanje in ocenjevanje uveljavljenih oblik samoupravnega organiziranja delavcev, dajanja pobud za njihovo dograjevanje, še zlasti z vidika utrjevanja z ustavo in zakonom o združenem delu opredeljenega družbenoekonomskega položaja delavcev. Ob tem gre še posebej za nadaljnje razvijanje procesov osebnega izjavljanja delavcev ter delovnih ljudi in občanov, kakor tudi delegatskih načinov odločanja v TOZD in DS kot temeljnih celicah samoupravnega organiziranja.

3. Z organizirano družbenopolitično akcijo v vseh oblikah samoupravnega in družbenopolitičnega organiziranja delovnih ljudi in občanov je treba zagotoviti izpopolnjevanje metod in vsebine dela. Tako bomo celovitejšo uveljavljali in povezovali neposredne interese ter pobude delovnih ljudi in občanov. Ob tem mora biti še posebej konkretno opredeljena odgovornost članov ZK, delegatov v temeljnih delegacijah, delegatov ZK v sindikatu, SZDL in družbenopolitičnem zboru, na sestankih osnovnih organizacij ZK in organov ZK. Prav tako je treba opredeliti naloge in odgovornost komunistov v strokovnih službah, upravnih organih in poslovnih organih za zagotavljanje pogojev delovanja delegacij in delegatske skupščine.

Še posebna skrb in ustrezna družbenopolitična akcija mora biti usmerjena v zagotavljanje pogojev uveljavljanja temeljnih delegacij in konferenc delegacij v okviru celotnega samoupravnega mehanizma v TOZD in DS kot njihov integralni člen.

Zagotoviti moramo, da se o vseh pomembnejših vprašanih organizira širša razprava v sindikatih in SZDL.

S stalnim spremljanjem dela temeljnih organizacij, kjer se oblikujejo in izražajo samoupravni interesi, se mora krepiti odgovornost družbenopolitičnih organizacij za uresničevanje neodtujljivih pravic delavcev in občanov pri odločanju.

Idejnopolitična akcija mora biti usmerjena v uveljavljanje temeljne delegacije kot organa samoupravljanja in pri tem zagotoviti neposredno povezavo med ostalimi samoupravnimi organi v organizacijah združenega dela.

4. Člani ZK se morajo zavzemati za hitrejšo izvajanje programov usposabljanja članov delegacij in za sprotne preverjanje vsebine in kvalitete programov, ki morajo rasti iz konkretnih izkušenj dosedanje prakse delegatskih načinov odločanja in upoštevati življenjske interese ter potrebe delovnih ljudi v TOZD oziroma KS.

5. Akcijski programi osnovnih organizacij ZK morajo poleg konkretnih nalog in zadolžitve posameznih članov predvideti ukrepe za njihovo dosledno uresničevanje, predvsem kar se tiče ugotavljanja politične odgovornosti v primerih neaktivnosti ali slabega dela.

6. Člani ZK, ki delujejo v skupščinah, njihovih izvršnih in upravnih organih ter strokovnih službah pa tudi v organih družbenopolitičnih organizacij na ravni občine, so dolžni in odgovorni, da na področju nadaljnjega utrjevanja in uveljavljanja političnega sistema socialističnega samoupravljanja oblikujejo skupni program družbenopolitičnih aktivnosti za leto 1982. Takšen program mora biti usklajen v okviru občinske konference SZDL in sindikata ter usmerjen k razreševanju najbolj aktualnih problemov, za katere se živo zanimajo delavci, delovni ljudje in občani.

Z ustrežno in usklajeno družbenopolitično akcijo vseh organiziranih socialističnih sil in ob upoštevanju že sprejetih stališč je treba doseči, da bodo delegati v skupščinah izvedli razprave ter sprejeli konkretne odločitve o metodah in oblikah svojega delovanja v občinski skupščini ter skupščinah SIS, o pogojih in načinih priprave procesov delegatskega načina odločanja od vsebine gradiv, njihove obravnave v temeljnih, samoupravnih sredinah, usklajevanja različnih interesov in stališč do sprejemanja končnih odločitev in preverjanja njihovega uresničevanja v praksi, o vlogi sredstev javnega informiranja in njihovi odgovornosti pri celovitem obveščanju delovnih ljudi in občanov za sprejemanje odločitev v skupščinah, o uveljavljanju ustavne vloge in položaja zborov skupščin, predvsem zbora združenega dela in zborov uporabnikov SIS, o načinu organiziranja, metodah in vsebini dela izvršnih ter upravnih organov skupščin ter njihovega hitrejšega prilagajanja potrebam delovanja delegatskih skupščin.

V vse te razprave bi se morale tvorno vključiti vse družbenopolitične organizacije, še posebej pa socialistična zveza in sindikati.

7. Z vso odgovornostjo je treba uresničevati vlogo in položaj družbenih svetov, pri katerih mo-

Aktivno delo upravnega odbora

Minilo je le nekaj mesecev od ustanovne seje upravnega odbora naše delovne organizacije in delegati so se že srečali s težavnimi nalogami. Gotovo je najzahtevnejša in najodgovornejša naloga spremljanje izpolnjevanja plana v letu 1982. Omenjeno problematiko obravnavamo skoraj na vsaki seji upravnega odbora. Novost pa je obravnava samoupravnih aktov s področja sodelovanja in združevanja dinarskih oziroma deviznih sredstev z drugimi organizacijami združenega dela. Samoupravni sporazumi s tega področja zahtevajo izredno široko obravnavo ne le v samoupravnih organih, temveč tudi v strokovnih službah. Do sedaj se je izkazalo, da je v tem trenutku takšna pot obravnave in sprejema samoupravnih sporazumov pravilna, zato jo je treba dosledno upoštevati tudi še naprej. Uresničevanje omenjenih sporazumov narekujejo težki pogoji gospodarjenja v jugoslovanskem gospodarstvu.

S. Mrkun

ramo udeleženci v delovanju teh svetov zagotavljati ustrežno kakovostno kadrovsko zastopnost ter vključevati strokovne in znanstvene organizacije pri njihovem delu. Pri tem je potrebno preučiti pobudo za ustanovitev družbenega sveta za delovanje upravnih organov v DPS.

8. Uresničevanje že sprejetih smerev glede odgovornosti in aktivnosti vodstev družbenopolitičnih organizacij pri zagotavljanju vloge družbenopolitičnega zbora skupščine zahteva še zlasti usmerjeno aktivnost pri obravnavanju posameznih vprašanj iz programa dela družbenopolitičnega

zbora ter uresničevanje odločitev v katerih sprejemanju je sodeloval ta zbor in uveljavljanje OK SZDL in njenih organov kot konference delegacij družbenopolitičnega zbora skupščine.

9. Člani ZK smo se dolžni zavzemati, da se na vseh področjih družbenega dogovarjanja in odločanja uveljavljajo načela ustanovnosti, zakonitosti in javnosti dela. Sprožiti moramo pobude za ugotavljanje politične odgovornosti posameznikov, ki pri svojem delu in ravnanju ne bodo upoštevali sprejetih sklepov in usmeritev.

M. S.

Umrl je profesor Albert Struna

Umrl je univerzitetni profesor dipl. inž. dr. h. c. Albert Struna, dolgoletni sodelavec naše delovne organizacije, ki je bil naš svetovalec na področju mazanja in gradnje hidravličnih strojev. Že z njegovim odhodom v zaslužni pokoj, še bolj pa z njegovim prezgodnjim odhodom iz naših vrst, je bilo pretrgano izjemno plodno sodelovanje Fakultete za strojništvo v Ljubljani z Litostrojem, ki se je dolga leta odražalo in se še odraža v uspehih domače industrije na področju gradnje vodnih turbin in črpalk za objekte doma in v tujini.

Strokovna mnenja, nasveti in aktivna podpora profesorja, tako osebju Litostroja kot tudi investitorjem širom po Jugoslaviji, sodelovanje pri reševanju najtežjih, tudi havarijskih problemov so skupaj z neposrednimi, pristnimi in tudi sicer človeškimi odnosi ter z izrednim smislom za humor mnogo prispevala k razvoju Litostroja in ravni, ki jo zavzemamo na tem področju.

S posebnim spoštovanjem se ga spominjamo tudi njegovi učenci in sodelavci iz Litostroja, ki delamo praktično v vseh temeljnih organizacijah, še posebno pa tisti, katere nas je on osebno usmerjal na — zaradi specifičnosti narave dela — zelo zanimivo področje hidravličnih strojev.

Glede na vse njegove izredne zasluge kot enega nestorjev strojništva na Slovenskem in priznanega poznavalca slovenske tehniške besede ter tehniškega zgodovinarja, ga bomo obdržali v svetlem spominu!

Slava mu!

Obisk udeležencev mednarodnega seminarja OZN



V Ljubljani je bil od 17. do 26. maja mednarodni seminar Organizacije združenih narodov z naslovom "Sodelovanje ljudi v upravljanju". Seminar je organiziral "Jugoslovanski center za teorijo in prakso samoupravljanja Edvard Kardelj v Ljubljani". Seminarja se je udeležilo nad 60 predstavnikov različnih držav članic organizacije združenih narodov.

V dodatnem programu tega seminarja so udeleženci obiskali nekatere večje organizacije združenega dela v Ljubljani, med njimi tudi Litostroj.

V petek, 21. maja 1982, je tako skupina šestindvajsetih udeležencev iz različnih držav obiskala našo delovno organizacijo. Najprej so si gostje ogledali nekatere proizvodne obrate, nato pa so se s predstavniki samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij naše delovne organizacije pogovarjali o razvoju, delovanju in dosežkih samoupravljanja pri nas.

K. G.



Sprejeti novi mladi komunisti

V četrtek, 27. maja letos, je bila v okviru praznovanja tedna mladosti v izobraževalnem centru svečanost, združena s sprejemom mladih komunistov v vrste zveze komunistov. Obenem so bile podeljene tudi knjižne nagrade komunistom za njihovo tridesetletno družbenopolitično aktivno delo.

Na svečanosti so s prisrčnim programom sodelovali učenci osnovne šole iz Šentvida, ki so goste prijetno presenetili z izbranim programom.

Sledila sta krajša nagovora zbranim članom in kandidatom o pomenu nenehnega sprejemanja novih članov v vrste zveze komunistov in o aktualnih nalogah v občini, ki sta ga imela sekretar komiteja občinske konference ZKS Ljubljana-Siška Zoran Kos in sekretar OO ZK TOZD Prodaja Ivan Pavšelj.

V nadaljevanju je prejelo članske izkaznice 34 novih članov, tridesetletni člani pa knjižna darila za dolgoletno uspešno delo v vrstah zveze komunistov.

Svečanost je bila zaključena v prijetnem tovariškem vzdušju z obljubo, da se prihodnje leto ponovno srečamo.

M. Sigulin

OSNOVNE ORGANIZACIJE SINDIKATOV

Vodijo nas novi predsedniki

Že v prejšnji številki smo predstavili nekaj novih predsednikov osnovnih organizacij sindikata, danes pa vam predstavljamo še ostale. Ostali so nam še štirje predsedniki, ki pa jih bomo predstavili prihodnjič.

Vojko STADLER, TOZD ICL

Tovariš Stadler je na naši šoli zaposlen šest let, po poklicu pa je učitelj za strokovno teoretične predmete kovinarske smeri. Ob tem, da je predsednik sindikata, je tudi član delavskega sveta tozda IC.

Delo sindikata v tozdu IC je v primerjavi z ostalimi tozdi dokaj specifično. Čeprav šteje kolektiv skoraj 100 zaposlenih, od tega največ učiteljev (60) in vzgojiteljev, ostalo pa je tehnično osebje, je osnovna naloga sindikata priprava, oblikovanje in sprejem novega statuta šole in drugih samoupravnih aktov, vključevanje učencev v pravo aktov in njihovo sodelovanje v vseh samoupravnih organih, iskanje dobre kadrovske zasedbe učiteljev glede na obseg in programe dela in podobno.

Z usmerjenim izobraževanjem se je na šoli povečal tudi vpis učencev, zato bodo morali preiti na izmenski pouk. To pa seveda terja zaposlovanje dodatnih učiteljev. Ker je bilo potrebno novemu načinu izobraževanja prilagoditi tudi učilnice, so že uredili tri specializirane učilnice za fiziko, biologijo in kemijo, ki so skupaj stale 5.200.000. — dinarjev.

Člani osnovne organizacije sindikata si prizadevajo za uveljavitev svobodne menjave dela z interesnimi skupnostmi in za poglobitev svobodne menjave dela z uporabniki, za uveljavljanje načela delitve dohodkov po obsegu in za kvaliteto izboljšavo pravilnikov.

Seveda pa ima sindikat tudi čisto "življenjske" naloge. To je skrb za varstvo pravic delavcev, skrb za izboljšanje delovnih pogojev v delavnicah, skrb za reševanje socialne problematike delavcev in podobno. Tudi na šoli je bil sindikat nosilec volitev, organizator referenduma, prizadeva si za vključevanje učencev v delo družbenopolitičnih organov itd.

Kot učitelju na šoli tovarišu Stadlerju že delovne naloge vzamejo veliko časa, tako da mu ga za opravljanje skoraj vedno zmanjkuje. Zato so v delo sindikata močno vključeni tudi ostali člani IO, kar pa je seveda tudi pogoj za uspešno delo celotnega sindikata.

Fadil ZEC, TOZD OB

V petnajstletnem delu, ki ga tovariš Zec opravlja kot strugar v Litostroju, je imel tudi že nekaj pomembnih družbenopolitičnih funkcij. Med drugim je bil sekretar aktivna mladih komunistov, delegat pri konferenci sindikata, sekretar

pri IO sindikata tozda in podobno. V tem času si je pridobil tudi že precej izkušenj pri družbenopolitičnem delu, zato mu je opravljanje sedanje funkcije precej olajšano.

Že v prejšnjem mandatu so se člani sindikata v tozdu Obdelava dogovorili, da bo delo kolektivno. Na tak način je lažje delati, saj predsednik vsega ne zmore sam, tako pa tudi določa poslovnik. Večina dela je tako razdeljena na ožje vodstvo, naloga predsednika pa je, da delo vodi, usklajuje in poprime tam, kjer je potrebno.

Trenutno se člani sindikata v Obdelavi pripravljajo na kongres ZSS, v ospredju pa je tudi socialna varnost delavcev. Tovariš Zec je tudi omenil, da si moramo vsi skupaj prizadevati, da bomo začeli živeti od svojega lastnega dela, pomagati bomo morali predvsem delavcem z nižjimi osebnimi dohodki, saj so trenutno najbolj ogroženi. Tako je v letošnjem letu komisija za socialno varnost razdelila že pet enkratnih pomoči v skupni vrednosti enega starega milijona.

Zelo delovne so tudi ostale komisije — še posebno kadrovska, ki je v pripravi na volitve evidentirala kar 300 kandidatov. Ena glavnih odlik pri delu komisij je, da je tudi tu delo kolektivno, znajo pa tudi prisluhniti željam delavcev in jih upoštevajo, če je le možno.

Ob komisijah je dobro zastavljeno tudi delo sindikalnih skupin. Vodje skupin prenašajo informacije med delavce, tesno pa sodelujejo tudi z vodstvenimi delavci v tozdu. To je še posebej izrazito pri zasedanjih disciplinskih komisij, saj poverjenik, ki sodeluje na teh sestankih, kršitelja in okoliščine še najbolj pozna. Zato tudi lahko zavzame najbolj pravilno stališče.

Ob koncu je tovariš Zec omenil, da osnovna organizacija sindikata dobro sodeluje tudi z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami in še posebej z mladinsko organizacijo. Osnovna naloga sindikata pa je po njegovem mnenju skrb za pravice delavcev in pomoč pri razreševanju vsakodnevnih problemov in težav.

Ivan KRIŽMAN, TOZD PPO

Med predsedniki sindikata je tovariš Križman eden najstarejših Litostrojčanov. V Litostroju je zaposlen že več kot dvajset let, po poklicu pa je strojni delovodja. V tem času je že bil sekretar OO ZK, namestnik predsednika DS tozda in zdaj je že tretjič član DS DO.

Sindikat v tozdu PPO dokaj uspešno sodeluje z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami

in z vodstvenimi delavci, o skupnih akcijah pa se dogovarjajo na tedenskih političnih koordinacijah.

Splošne naloge sindikata so bile določene na 9. kongresu ZSS, sicer pa je po besedah tovariša Križmana največ tekoče problematike. Predvsem so to stanovanjski problemi, težave pri izpolnjevanju planskih nalog, veliki problemi so z nagrajevanjem, delovno disciplino, socialno politiko in podobnim.

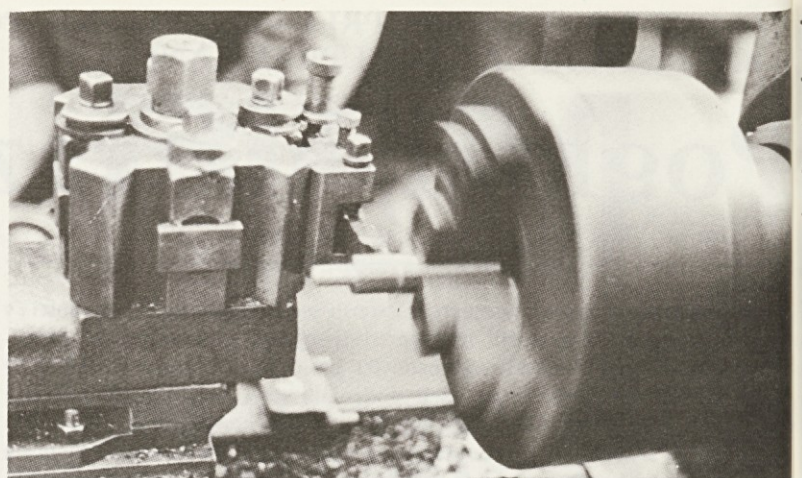
Največkrat zadnje čase uravnavajo problematiko izpolnjevanja gospodarskega plana. Na žalost pa največkrat ostaja le pri govorjenju.

Precej težav pri delu sindikata pa nastaja čisto po nepotrebnem. To so na primer premalo natančno določeni sklepi ali navodila strokovnih služb, ki si jih je pogosto moč razlagati po svoje. Zaradi tega morajo spreminjati razne sklepe ali pa izgubljajo pritožbe na sodišču združenega dela. Vse to nalaga izvršnemu odboru zelo odgovorno nalogo, da k obravnavi samoupravnih sporazumov ali aktov pritegnejo čim večje število delavcev in vzbudijo njihovo zanimanje, saj delavci pogosto šele, ko so prizadeti, podrobneje preberejo različne pravilnike in podobno.

OO sindikata v tozdu PPO načeloma dela po akcijskem programu, ki ga je sprejel že stari IO, med trenutnimi nalogami pa je akcija NNPP 82, kjer sindikat tesno sodeluje z mladino in ZK.

Govoreč iz izkušnje predsednika, pa tudi delegata in samoupravljalca, se je tovariš Križman pritožil tudi nad predolgimi in pogosto nerazumljivimi gradivi, ki prihajajo med delavce. Po njegovem mnenju bi bilo dosti bolje, ko bi sindikalna gradiva prihajala na konferenco sindikata, od tam pa prečiščena, skrajšana in predvsem razumljiva v osnovne organizacije sindikata.

Tudi tovarišu Križmanu odvzema ta funkcija precej časa, še posebej, ker je njegovo delo v celoti vezano na proizvodnjo. Zelo veliko pa mu pri delu pomagajo ostali člani IO sindikata. Pravi, da nekateri sindikat še vedno razumejo kot nekakšno sindikalno ustanovo (ki naj skrbi za ozimnico, denarno pomoč in podobno), kljub temu pa se delavci vedno bolj zavedajo njegove prave vloge. Tovariš Križman si predvsem želi, da bi se izboljšali odnosi v proizvodnji in da bi vsi delavci spoznali, da je sindikat njihova organizacija, da lahko oblikujejo politiko in njegovo delo. Do najrazličnejših kritik v zvezi z delom sindikata prihaja prav zaradi nepoučenosti, najraje pa kritizirajo prav tisti, ki najmanj delajo in so običajno tudi najmanj zainteresirani. Glavna naloga sindikata pa bo v tozdu PPO vsaj še nekaj časa izpolnjevanje planskih nalog in



Kovinarji so tekmovali

Od 10. do 13. junija letos je v občinah Krško, Črnomelj in Novo mesto potekalo 6. proizvodno-delovno tekmovanje slovenskih kovinarjev, na katerem je sodelovalo okoli 260 tekmovalcev.

Tekmovalci so zastopali 45 občin, iz katerih je svoje teoretično in praktično znanje pred zaključnim tekmovanjem merilo okoli 8000 tekmovalcev-kovinarjev.

Proizvodna delovna tekmovanja so brez dvoma pomemben člen v verigi prizadevanj za boljše in kvalitetnejše delo, za iskanje novih tehničnih in tehnoloških rešitev, za osvajanje novih znanj ter utrjevanje veščin med znanostjo in prakso.

Na 6. proizvodno-delovnem tekmovanju slovenskih kovinarjev so se tekmovalci-kovinarji pomerili v 13 poklicih. Svoje znanje so izkazali tudi naši delavci v naslednjih panogah: varjenje TIG, varjenje MAG, varjenje REO, plamensko varjenje, livarstvo, kovaštvo, rezkanje in strugarstvo. Uvrstitev naših tekmovalcev je bila solidna.

Ob delovnem tekmovanju kovinarjev so bile organizirane tudi razstave inovacij, likovnikov, nastop literatov in podobno. Nastop literatov in razstavo so obiskali tudi številni gostje, med katerimi je bil tudi starostni kovinarjev Franc Leskošek-Luka. Tovariš Leskošek je za svoja prizadevanja za uveljavitev tekmovanj kovinarjev, v času ko so se le-ta šele razvijala v Sloveniji, prejel skulpturo kovinar z značko in listino. Organizacijski odbor 6. proizvodno-delovnega tekmovanja kovinarjev Slovenije pa je isto priznanje podelil tudi muzeju "25. maj" v Beogradu, v spomin na prvega kovinarja Jugoslavije JOSIPA BROZA TITA.

S. Mrkun

ureditev sistema nagrajevanja po delu.

Že prve razprave kažejo na to, da bo potrebno spremeniti nekatere naše samoupravne sporazume, n. pr. pravilnika o stanovanjski problematiki in o osebnih dohodkih, ker le-ti niso usklajeni z družbenim dogovorom.

To so nekatere naloge, ki jih sedaj rešujemo, vendar mislim, da je v tem trenutku poglavitna naloga realizacija plana ter poslovnega uspeha.

Težav, s katerimi se na tem področju srečujemo, se zavedam, zavedajo se jih tudi vsi delavci v našem tozdu. Storili bomo vse, da to prebrodimo, vendar se morajo tega zavedati tudi naši predhodniki v proizvodnem programu.

Imam občutek, da na tem področju vse preveč obljublamo, valimo krivdo na druge in s tem prikrivamo svoje nedelo. Skratka: potrebno je tudi ukrepati proti tistim, ki se ne zavedajo ali pa se nočejo zavedati težavnosti sedanjega trenutka, saj to predvidevajo naši samoupravni akti.

To so sicer trenutno naši najtežji problemi, vendar so pogoj in osnova za razreševanje ostalih osnovnih nalog sindikata, kot so socialna politika, družbeni standard, razporejanje dohodka in druge.

Pri teh osnovnih nalogah imajo sindikalne skupine in komisije pri IO veliko vlogo, njihovo delovanje je čutiti v večji meri kot v preteklem obdobju.

Povezava naše sindikalne organizacije s samoupravnimi organi in vodstvom je stalna in poteka preko koordinacije dogovorov in na sejah vseh teh organov. Mislim pa, da bo potrebno v teh trenutkih gospodarskih težav to sodelovanje razširiti in usmeriti v celotno DO bolj, kot je to bilo do sedaj.

Mogoče sem v nekaterih razmišljanjih bil nekoliko oster, vendar mislim, da le s skupnim angažiranjem vseh delavcev osnovne organizacije sindikata, ostalih organov in vodstev, nastale težave in naloge, ki smo si jih zadali, lahko uspešno rešimo."

Mijo STANKO — TOZD MONT

Tovariš Stanko opravlja dela in naloge delovodje elektro montaže, v Litostroju že od leta 1962. Funkcijo predsednika OOS opravlja že drugo mandatno obdobje, kar je vsekakor potrdilo, da mu je okolje, v katerem deluje, zaupalo in ga s tem spodbudilo k še bolj ustvarjalnemu delu na področju družbenopolitičnega življenja.

Pri tem mu je bilo v veliko pomoč tudi družbenopolitično usposabljanje v šoli pri RS ZSS.

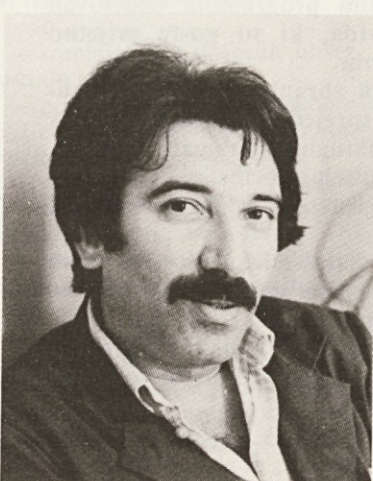
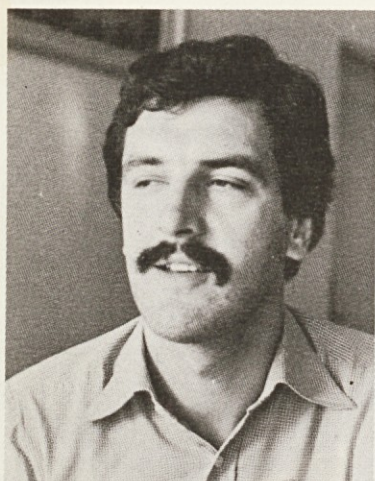
Ta strokovna podlaga, povezana z izkušnjami iz preteklega mandata, mu bo, kot je dejal, v veliko pomoč pri nadaljnjem delu. Zastavljene naloge so sicer osnova za delo, vendar če se pokaže, da nekaj, kar je zapisano, ni dobro, je po njegovih besedah potrebna takojšnja akcija sindikata, da se spremeni pravilnik, dogovor ali pa celo samo program delovanja sindikata.

"Pri razreševanju tovrstne problematike se v naši osnovni organizaciji najbolj angažirajo predvsem sindikalne skupine komisije OOS pa tudi ostale družbenopolitične organizacije.

Trenutno imamo v obravnavi po sindikalnih skupinah problematiko nagrajevanja delavcev na terenskih montažah, ker se je izkazalo, da obstoječi pravilnik ne ustreza sedanjemu stanju.

Razpravljamo tudi o družbenem dogovoru v zvezi z našimi samoupravnimi akti.

(Nadaljevanje na 5. strani)



Priprave na kongres Zveze sindikatov

Vsebinske in organizacijske priprave na 10. kongres Zveze sindikatov Slovenije in 9. kongres Zveze sindikatov Jugoslavije so se začele že z običnimi zbori osnovnih organizacij sindikata in skupščinami občinskih in mestnih organizacij zveze sindikatov. Vodilo za oba kongresa pa so brez dvoma tudi sklepi 9. kongresa Zveze komunistov Slovenije, poročilo o delu in aktivnostih Zveze sindikatov Slovenije in stališča ter sklepi vseh treh konferenc, ki so se odvijale med zadnjima kongresoma.

Prav vsi ti omenjeni dokumenti morajo glede na zaostrene gospodarske razmere dobiti posebno mesto pri obravnavi in naj bodo osnova za pripravo in sprejetje posameznih ocen aktivnosti in trenutnega stanja. Zato je nujno, da ocenimo delovanje in dejavnost sindikata, ob tem pa upoštevamo tudi ugotovitve, sprejete na občnih zbora osnovnih organizacij sindikata v začetku letošnjega leta.

Poseben poudarek pa je potrebno dati predvsem naslednjim strateškim področjem našega nadaljnjega samoupravnega razvoja:

1. razvoju družbenoekonomskih odnosov in utrjevanju položaja delavcev v združenem delu in v celotnem političnem sistemu,

2. stabilizaciji gospodarstva in s tem družbenosocialnega položaja delavcev,

3. učinkovitosti sindikatov kot najbolj množične organizacije delavskega razreda pri razvoju samoupravljanja in gospodarske stabilizacije.

Razprave morajo biti temeljito organizirane, vključiti moramo kar največ delavcev, ki bodo sodelovali pri oblikovanju novih akcij za razreševanje nastalih problemov in si prizadevali za naš celovit razvoj v naslednjem obdobju.

Razprava, ki mora poglobljeno potekati v juniju, juliju in v začetku avgusta, mora v celoti odgovoriti na vprašanja učinkovitosti in prizadevanj za uveljavitev delavcev pri odločanju o vseh vprašanih družbenoekonomskih in političnega razvoja. Sindikat je na tem področju že vodil stalen boj za krepitev samoupravnih odnosov in manjši vpliv administrativnih — državnih ukrepov.

Skladno s temi cilji sta bila pri delu stalno opredeljena vloga in pomen delavca kot nosilca odločanja o vseh pomembnih skupnih in splošnih zadevah ter interesih. Obenem so bila usmerjena prizadevanja za sprejemanje in uresničevanje takih stališč, ki naj čim bolj odsevajo skupne in splošne interese delavcev.

Zaostrene družbenoekonomske razmere so predvsem v zadnjih dveh letih zahtevale od zveze sindikatov vse več naporov za reševanje aktualnih nalog in problemov. Tu in tam se je pojavljalo mnenje, da zaostritve pri gospodarjenju v organizacijah združenega dela, zniževanje osebnega standarda delavcev, pa tudi slabša preskrba in druge težave narekujejo zvezi sindikatov, naj skrbi predvsem za socialno varnost delavcev. To pa je bilo v praksi preseženo, saj se je spopadala tako z gospodarsko

rastjo kot socialno politiko in s tem uveljavljala celovito vlogo. To pa je bil tudi eden od vzrokov za množično mobilizacijo delavcev za uresničevanje oblasti pri ustvarjanju in razpolaganju s pogoji in rezultati svojega dela.

Tudi delo sindikata v TZ Litostroju je bilo usmerjeno na vsa omenjena področja aktivnosti. Zato je potrebno pri obravnavi gradiva za kongrese poglobljeno in celovito oceniti tudi lasten razvoj v štirih letih, predvsem pa oceniti, kje so odprta vprašanja, ki se jih bo potrebno še bolj zagnano lotiti, če bomo želeli napraviti v prihodnjem obdobju nov korak v razvoju delovne organizacije. Osnovne organizacije zveze sindikatov bodo morale pri obravnavi izpostaviti predvsem specifične probleme, da bomo ob zaključni razpravi na konferenci osnovnih organizacij sindikata z združitvijo vseh stališč in ocen po posameznih osnovnih organizacijah oblikovali celotno skupno poročilo o delu in oceno stanja ter nakazali najpomembnejša vprašanja delovne organizacije. Glavna smer delovanja v prihodnjem obdobju pa naj bi bili prav tisti problemi, ki bodo posebej opredeljeni v dokumentih konference osnovnih organizacij delovne organizacije.

Obeta se nam torej vroče poletje, obilo dela in malo časa za dopustovanje, saj moramo vse dokumente obravnavati do avgusta, ko naj bi jih na razširjeni seji obravnaval občinski sindikalni svet. Do konca septembra bo na podlagi pripomb dokončno oblikovan predlog poročila, vzporedno z oceno lastnih razmer o delu med kongresoma. Potrebno bo obrav-



26. maja smo si lahko tudi v Litostroju ogledali razstavo "Tito z nami v Ljubljani". Razstava je bila v avli in spodnjih hodnikih izobraževalnega centra. Trajala je nekaj dni, ogledalo pa si jo je veliko Litostrožčanov in dijakov naše šole. Za nas so bili najbolj zanimivi posnetki tovariša Tita v Litostroju, z veseljem pa smo si ogledali tudi ostale fotografije (Foto: M. M.)

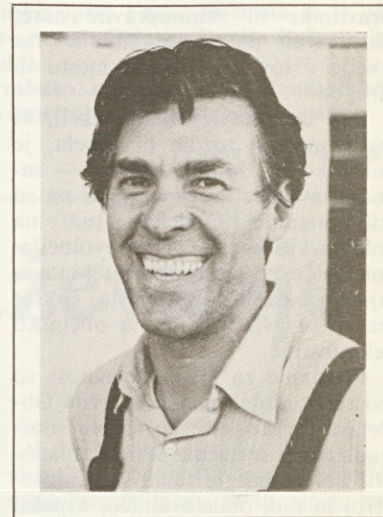
navati tudi resolucijo za 10. kongres ter spremembe in dopolnitve statuta Zveze sindikatov Slovenije, saj vsi dokumenti sodijo kot izho-

dišče za obravnavo na kongresu, ki bo od 11. do 13. oktobra letošnjega leta v domu Ivana Cankarja v Ljubljani.

M. S.

Portret Janeza Žnidaršiča

Ko smo se na seji uredniškega odbora našega glasila pogovarjali o ponovni uvedbi rubrike Portret, smo obnovili tudi načela, da v njem predstavimo človeka, ki je že dolgoleten Litostrožčan, kljub temu pa neznan, razen ožjemu krogu sodelavcev. Takšen je Janez ŽNIDARŠIČ, ki je prišel kot mlad fant nabirat znanje v naš izobraževalni center leta 1949, tam se je izučil za strojnega ključavničarja, pozneje pa je uspešno opravil tudi visoko kvalifikacijo.



Janez ŽNIDARŠIČ je imel težko otroštvo. Komaj osem let je imel, ko se je začela II. svetovna vojna, katero je kot otrok močno občutil, saj so ga skupaj z njegovimi starši, bratom in sestro izselili iz rojstnega kraja Studenca pri Sevnici v taborišče v Nemčijo. Ločeno od staršev je v taborišču v Leipzigu preživel polni dve leti, nato pa je sledila nova izselitev v Francijo, katera pa je bila boljša toliko, ker so ga izselili skupaj s starši.

Janez že vsa leta dela v montaži. Prva leta je delal pri montaži Kaplanovih gonilnikov, sedaj pa je preizkuševalec turbinske opreme.

Kot večini delavcev, ki dela v montaži, tudi Janezu ni prizaneseno s terenskim delom. Delal je na različnih objektih širom po Jugoslaviji in tudi v tujini je bil večkrat po nekaj mesecev, predvsem v afriških deželah. Nazadnje pa je bil v Nepal, ker je pomagal pri montaži dveh 100 kW turbin, ki so ju jugoslovanski narodi podarili tej azijski državi.

Ker vsako terensko delo predstavlja spremembo življenjskega ritma, Janez nima rad terena. Na terenu ga ne moti le neurejeno življenje, huje je to, ker je ločen od skrbne žene in devetnajstletnega sina, ki pravkar uspešno končuje srednjo medicinsko šolo. Sploh pa je Janez rad doma, kjer se najbolje počuti.

Ljudje imajo radi pridnega in zagnanega človeka, takega kakršen je Janez, ki že preko 30 let uspešno in vztrajno pomaga s svojim delom pri napredku in uveljavitvi našega kolektiva doma in v tujini. Janez je priljubljen pri svojih sodelavcih, saj ima velik čut za solidarnost. Nikoli mu ni težko pomagati nekomu, ki potrebuje njegovo pomoč. Prav zato pa ga močno moti pohajkovanje po naši delovni organizaciji. Spominja se let, ko so brez posebnega plačila delali podnevi in ponoči, pa tudi ob sobotah in nedeljah; delo je pač moralo biti opravljeno.

Janez pa ni priden le na svojem delovnem mestu, tudi doma rad popri- ma za delo, zlasti okoli hišice, ki jo ima na Dolenjskem in kamor se z družino zapelje konec tedna.

Tak je Janez ŽNIDARŠIČ. Veliko bi lahko še napisali o njem, a naj bo tokrat dovolj. Žalimo mu dobrega zdravlja, kar je pogoj, da bo s svojimi pridnimi rokami še dolgo let med nami.

M. M.

S. Mrkun

Vodijo nas novi predsedniki

(Nadaljevanje s 4. strani)

Bratislav STOILJKOVIČ, TOZD Nabava

V Litostroju je zaposlen od leta 1975, sedaj pa je vodja oddelka v pripravi dela. Pred izvolitvijo za predsednika OO sindikata je bil tovariš Stoilkovič zelo aktiven pri delu mladinske organizacije, zatem pa tudi namestnik predsednika IO sindikata. Delo so si v osnovni organizaciji sindikata v Nabavi zastavili čisto na novo. Sprejeli so nov akcijski program, v katerem je rečeno, da morajo delavci kot nosilci delovanja v Zvezi sindikatov izražati svoje težnje v okviru našega sistema samoupravljanja. Ena bistvenih nalog sindikata je tudi ta, da se mora kot družbenopolitična organizacija boriti za uveljavitev takšnega družbenoekonomskega položaja, ki bo vsem delavcem zagotavljal, da bodo lahko na podlagi svojega dela enakopravno odločali o vseh zadevah družbene reprodukcije. Člani sindikata morajo sodelovati tudi pri izdelavi meril za pridobivanje in razporejanje dohodka, kot člani sindikata tozda Nabava pa morajo pravočasno skrbeti za nabavo potrebnega materiala za nemoten potek proizvodnje. To pa ne pomeni zgolj nabavo materiala, temveč oskrbovanje z materialom z minimalnimi stroški in s čim racionalnejšo organizacijo dela.

Tudi v Nabavi temelji delo sindikata na IO in na komisijah. Glede na to, da je to šele začetek, je tovariš Stoilkovič dejal, da so komisije delo dobro zastavile.

Močno je čutili, da so v njih aktivni mladi ljudje, ki so polni elana in volje do dela. Nekoliko

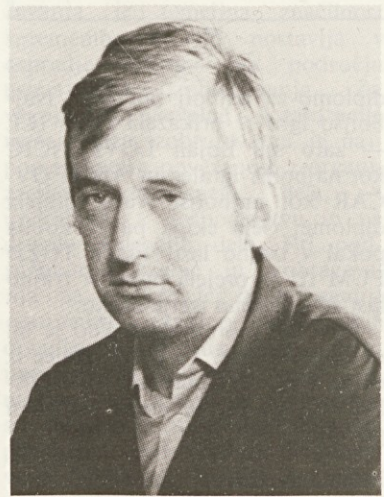


slabše je s sindikalnimi skupinami, ker se člani sindikata očitno še ne zavedajo prave vloge in načina dela teh skupin. Kot predsednik in član sindikata pa upa, da bo počasi tudi na tem področju več uspeha.

Precej dobra je povezava sindikata z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami v tozdu. Sindikat je običajno nosilec vseh pomembnejših akcij, trenutno pa je ena njegovih ključnih nalog dograjevanje sistema nagrajevanja po delu. To je eden bistvenih pogojev za nadaljnje delo.

Ena posebnih značilnosti IO sindikata Nabave je odločitev članov, da so vsi njihovi sestanki v popoldanskem času.

To je zlasti v sedanjem času zelo pohvalno, lahko pa bi bilo za zgled tudi ostalim. Tovariš Stoilkovič tudi pravi, da ga ta funkcija sicer precej obremenjuje, vendar še zdaleč ne toliko, kot vse ostale funkcije izven tovarne. Pri delu mu pomagajo tudi ostali člani IO in tako ni razloga, da delo ne bi bilo uspešno opravljeno.



Janez HRIBAR, TOZD PRODAJA

V Litostroju je zaposlen enaindvajseto leto. Dela kot planer I. v centralno planski koordinaciji tozda Prodaja.

Delo v družbenopolitičnem življenju mu ni tuje. Že kot mladinec je delal v mladinski organizaciji, osnovni organizaciji ZK in tako so ga sodelavci izvolili za predsednika OO sindikata tozda Prodaja.

Sindikalna organizacija stoji pred pomembnimi nalogami v zahtevnem času ekonomske stabilizacije. Da bi pridobil potrebno znanje za delovanje, se je udeležil dvodnevne seminarja v občini Ljubljana-Siška. Seminar je bil 5. in 6. aprila 1982, organizirala pa ga je Delavska univerza Boris Kidrič. Na tem seminarju so obravnavali aktualne naloge zveze sindikatov v občini, vlogo in naloge sindikatov pri uveljavljanju delavcev kot nosilcev socialne politike in zagotavljanje socialne varnosti delavcev, uresničevanje stališč

REPUBLIŠKO PRIZNANJE MLADINCEM TOZDA OBDELAVE

Visoko priznanje za delavnost

Mladinci tozda Obdelava se lahko pohvalijo s priznanjem, kakršnega mladina Litostroja še ni dobila. To je republiško priznanje ZSMS za dolgoletno aktivno delo osnovne organizacije, nanaša pa se predvsem na prejšnje mandatno obdobje.

Pravzaprav je bil za nagrado prvotno predlagan koordinacijski svet ZSMS Litostroj, ker pa le-ta priznanja ne more dobiti, je bila kasneje za priznanje predlagana OO ZSMS TOZD OB, ki je imela v svojih vrstah najbolj delavne mladince.

O delu in uspehih te osnovne organizacije sta spregovorila nekdanji predsednik Miloš Rusič in ena najbolj delovnih mladink Silva Chrysanthis.

Osnovna organizacija mladine v tozdu Obdelava je najbolj številčna v Litostroju. Lahko se pohvalijo, da so se v preteklih letih vključevali v vsa dogajanja, spremljali in obravnavali so vse pomembnejše pravilnike in samoupravne akte, vključevali pa so se tudi v vse akcije v tovarni, občini, mestu in drugod.

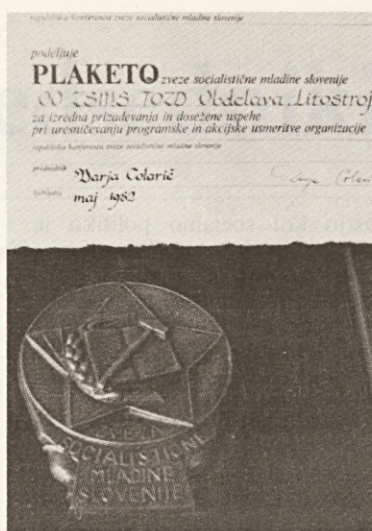
Ena uspešno izpeljanih akcij, ki pa v mnogih tozdih ni uspela, je bila akcija "Mladi delavec — samoupravljaec", zelo uspešni pa so bili mladinci Obdelave tudi na mladinskih kvizih "Tito-revolucijamir". Že na tovarniških tekmovanjih so dosegli dobra mesta, enkrat pa so se uvrstili tudi na občinsko tekmovanje.

Priznanje za svojo delavnost so posredno dobili mladinci tozda Obdelava lanske leto, ko so bili soorganizatorji sprejema štafete mladosti, katere pot je tekla skozi Litostroj in tudi obdelovalnico, uspešni pa so bili še na vrsti drugih področij: vsako leto se aktivno vključujejo v vse akcije ob dnevu mladih Šiškarjev, kjer sodelujejo na kulturnih in športnih prireditvah, bili so eni najuspešnejših pri stalni akciji zbiranja odpadnega papirja,

vsako leto se 2 do 3 mladinci udeležijo republiških in zveznih mladinskih delovnih akcij, eden njihovih mladincev se je lani udeležil tudi izredne delovne akcije na Kosovem. Nekateri pa so tudi dobri in aktivni športniki — kar trikrat po vrsti so bili prvaki v medtozdovskem prvenstvu v malem nogometu, zelo uspešni pa so tudi kot organizatorji in tekmovalci v namiznem tenisu, streljanju, košarki, odbojki in kegljanju.

Človek se pri vseh teh uspehih nehoti vpraša, kako je mogoče, da so mladinci ponekod tako delavni, ponekod pa skoraj nič. Miloš je povedal, da je to predvsem posledica dolgoletnega uspešnega dela. Ti uspehi ne pridejo čez noč. Zelo delovno je celo predsedstvo, mandat predsednika pa traja le eno leto. Prav tako delo tudi ni odvisno le od dela posameznih komisij, temveč se v posamezne akcije vključuje širši krog mladincev — pač po interesih, ki jih zanimajo.

Zelo dobro je tudi sodelovanje mladine z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami in samoupravnimi organi v tozdu ter z vodstvom. Vsi jih podpirajo pri akcijah, ki se jih lotevajo, sindikat pa jim je ob moralni pomoči nudil tudi finančno. Tako so si lahko kupili športne drese, to pa je gotovo pripomoglo k še boljšemu sodelovanju med obema organizacijama. Lahko tudi



omenimo, da je v družbenopolitičnih organizacijah v tozdu Obdelava vključenih kar 30 odstotkov mladit, kar se vsekakor pozna pri njihovem delu in aktivnosti. Zato so se mladinci pred dvema letoma tudi močno in zelo zavzeto vključevali v akcijo za doseg plana, ki je imela tudi svoj naziv "12 — 12" (12 ur dela — 12 ur počitka).

Seveda pa ne bi bili pravi mladinci, ko ne bi poskrbeli tudi za razvedrilo in povezovanje z ostalimi mladinci izven tovarne. Tako so se znotraj tovarne tesneje povezali s tozdom Nabavo in ZSE, navzven pa dobro sodelujejo z mladinci iz Dekorativne, IMP in vojašnice Boris Kidrič. Z njimi organizirajo različna športna in družbena srečanja, preko katerih so se še bolj okrepile prijateljske vezi.

Mladinci tozda Obdelava so s svojim delom torej lahko za zgled tudi vsem ostalim. Njihov način dela kaže, da delo nikakor ni preveč zahtevno niti pretežno. Je resno in odgovorno — usmerjeno v gospodarska in družbenopolitična dogajanja, po drugi strani pa sproščeno in živahno in zelo družabno. Prave meje med njimi ni, saj je nobeden ne postavlja. Verjetno pa je tudi tu ključ uspeha. Vseh akcij se lotevajo skupaj, skupaj pa tudi proslavljajo svoje uspehe. Želimo si le lahko, da bi jih posnemali tudi ostali, mladincem tozda Obdelava pa za priznanje čestitamo in jim želimo veliko uspehov pri delu tudi vnaprej!

diplomo za najbolj fair igro. Najboljšo igro je prikazala ekipa ICL — zato sta Bojan LOVRENCIČ kot najboljši igralec in Anton OVČAR kot najboljši vratar prejela diplome. Cela ekipa pa je dobila pokal v trajno last. Ekipa TOZD PUM III je prejela pokal v trajno last za doseženo tretje mesto.

Povedati moram tudi, kdo je bil najboljši strelec. To je bil igralec iz ekipe PZO I Dobrivoje DAMJANOVIČ, za kar je prejel zaslužen pokal.

Ekipne uvrstitve:

- | | |
|-----------|----------------|
| 1. mesto | PZO I |
| 2. mesto | ICL |
| 3. mesto | PUM III |
| 4. mesto | PPO I |
| 5. mesto | OB — težka |
| 6. mesto | PTS |
| 7. mesto | OB — orodjarna |
| 8. mesto | MONT |
| | OB — 12 polje |
| | OB — brusilci |
| 11. mesto | IVET II |
| 12. mesto | PZO III |
| 13. mesto | PPO III |
| | PFSR — Nabava |
| 16. mesto | PZO II |
| | IRRP |
| | IVET I |
| 18. mesto | PUM II |
| 19. mesto | PUM I |
| 20. mesto | OB — vrtalci |
| 21. mesto | TVN |

Turnir je v celoti uspel. Najbolj so bili seveda zadovoljni tekmovalci iz ekipe PZO I, saj so osvojili največ priznanj. Za omenjeno ekipo so tekmovali: DJUHERIČ, SABLJIČ, DAMJANOVIČ, OMERAGIČ, MUHERIČ, GUZJAN in HODŽIČ.

25. maj - dan mladosti

Koordinacijski svet OO ZSM Litostroj je tudi letos odločil, da se nekaj predstavnikov udeleži sklepnih slovesnosti ob dnevu mladosti na stadionu JLA v Beogradu.

Na pobudo republiškega komiteja OO ZSMS smo se organizirali po občinah. Mladinci ljubljanskih in okoliških občin smo se zbrali na glavni železniški postaji, kjer so nas tudi letos s smehom in pesmijo pospremili na posebni vlak za Beograd. Pred Zagrebom se nam je priključila še kompozicija, ki je pripeljala mladince iz Maribora in vse severovzhodne Slovenije.

Na vlaku smo obnovili stara in navezali številna nova prijateljstva, ki so se čez dan še poglobila. Vožnja je potekala v prijetnem vzdušju pogovorov o delovanju

v nekaj minutah napolnil do zadnjega kotička.

Uro pred začetkom, ko so začeli prihajati nastopajoči, se je zaslislala sprva pretregana, tiha, nato pa vse glasnejša, enotnejša pesem "DRUŽE TITO, MI TI SE KUNEMO", dokler je ni prevzel po nekaj taktih ves stadion. Zatem se je utrgal silovit aplavz, ki je dvignil razpoloženje na takšno raven, da so se poslednje pesmi porajale druga za drugo, brez presledka, do uradnega začetka manifestacije dneva mladosti. Na njej je letos sodelovalo rekordno število nastopajočih.



Veličastna prireditev ob dnevu mladosti v Beogradu, ki smo se je udeležili tudi litostrojski mladinci (Foto: B. Hrovat)



Brezskrbno potepanje po beograjskih cestah in parkih pred začetkom osrednje večerne prireditve (Foto: B. Hrovat)

osnovnih organizacij, o šoli, o delu v tovarnah.

Navsezgodaj smo prispeli v Beograd, nakar smo si šli ogledat hišo cvetja in Muzej 25. maja. Po ogledu muzeja smo imeli nekaj prostih ur za ogled Beograda. Med ogledom mestnih znamenitosti smo srečevali skupine mladincev, ki so neprestano prihajale v naše glavno mesto.

Zgodaj popoldne smo se začeli zbirati v parku poleg stadiona JLA, prihajalo je vse več mladih iz vse Jugoslavije.

Ko so odprli vrata, se je stadion

Mladino naše republike so zastopali mladinci in mladinke iz Kopra in ostalih priobalnih mest.

Ob začetku prireditve smo uživali v naravni razigranosti pionirjev in sproščenem izvajanju likov mladincev in mladih, v elegantnem nastopu pripadnikov JLA.

Vrh prireditve je bil skupni nastop vseh, predstavljal je bratsko sožitje in enakopravnost vseh narodov in narodnosti, povezan s prihodom štafete mladosti, ki jo je predsedniku CKO ZSMJ Božiću Bogičeviću izročil Ciril Zaplotnik, kmetovalec iz okolice Kranja.

Prireditve so prekinile ovacije TITO, TITO! in MI SMO TITOVI, TITO JE NAŠ! Sledili so jim govori, ki jih je vsakih nekaj minut prekinila pesem, posvečena Titu ali revoluciji.

Okoli desetih smo med pokanjem raket zapustili stadion.

Uro zatem smo že sedeli na vlaku, ki nas je odpeljal nazaj v Ljubljano.

M. Pešec

Borut Hrovat

Turnir v malem nogometu ob dnevu mladosti

Vsako leto imamo mladi svoj praznik, in sicer na dan, ko se je rodil naš predragi tovariš Tito. To je 25. maj — dan mladosti. Radostni smo in ponosni, da lahko rečemo: "To je naš praznik, dan veselja, bratstva in enotnosti, dan, ko čutimo, da je še vedno med nami tovariš Tito, kateri nam kaže pot." Mladina Litostroja je svojo srečo izkazala s sodelovanjem na proslavi 25. maja v Beogradu.

Da pa bi ta praznik proslavili še v kakšnem drugem duhu, smo se odločili, da izvedemo turnir v malem nogometu med ekipami naše DO. Moram reči, da tako hitre izvedbe tekmovanja nismo pričakovali. Vse je bilo pripravljeno v dveh dneh. Želimo, da postane turnir tradicionalen, da bomo na njem izkazali bratstvo in enotnost, pa tudi športni tekmovalni duh. Organizacijo turnirja so prevzeli mladinci OO ZSM TOZD OBDELAVA in OO ZSM TOZD NABAVA pod pokroviteljstvom KS ZSMS TZL.

Prijavilo se je 21 ekip iz različnih tozdov. Nekateri tozdi so imeli celo po 5 ekip. Najbolj vznemirljiv dan je bil prav gotovo tisti, ko so žrebali ekipe. Nekateri so imeli veliko sreče, saj so bili prvo kolo prosti in se niso borili od vsega začetka za prehodni pokal.

Tekmovanje je potekalo 27. in 28. maja ter 2. junija, ko je bil finale. Igrali smo na igriščih OŠ Hinko Smrekar in ICL. Boji so bili zagrizeni, kot da bi igrali za prvenstvo. Seveda pa ni šlo brez pri-

pomb in pritožb, med drugim tudi za sodnike. Toda vedeti moramo, da to niso bili profesionalni sodniki, pač pa delavci, ki delajo v naši delovni organizaciji in se spoznajo na nogomet. So pa tudi že naši stari znanci, saj so sodili že na mnogih naših turnirjih. Mislim, da zaslužijo vso pohvalo, saj njihovo delo ni bilo prav nič hvaležno.

Poskrbeli smo tudi za žejo, prodajali smo pivo in sok. Na koncu prvega dne pa smo poskrbeli tudi za čistočo okoli igrišča, saj je bilo veliko odpadkov. V finale, ki je bil 2. junija, so se uvrstile 3 ekipe in sicer ICL, PZO I in PUM III. Omenjene ekipe so igrale vsaka z vsakim. Najprej so igrali ICL proti PUM III. Rezultat je bil 5 : 0. Nato so igrali PZO I proti PUM III (rezultat 12 : 1). Na koncu pa so se pomerili ICL IN PZO I ter igrali neodločeno 1 : 1. Iz navedenega je razvidno, da je bila zmaga tesna, toda nekdo mora biti prvi. Zmagala je ekipa TOZD PZO I zaradi boljše razlike v golih. Prvo-uvrščena ekipa je prejela prehodni pokal, pokal za prvo mesto in

Soinvestitorstvo - kaj je to?

Samoupravne stanovanjske skupnosti ljubljanskih občin so 14. maja 1982 v posebni prilogi ljubljanskega Dnevnika objavile enomesečni razpis za vključevanje soinvestitorjev v družbeno usmerjeno stanovanjsko gradnjo v Ljubljani. Razpis vsebuje elemente in pogoje za vključevanje delavcev soinvestitorjev v družbeno usmerjeno stanovanjsko gradnjo do leta 1985, v določenih primerih pa tudi za naprej.

Namen novega načina vključevanja soinvestitorjev v stanovanjsko gradnjo je, da se uveljavijo novi družbenoekonomski odnosi na področju stanovanjske graditve, odpravi gradnja stanovanj za trg, v prvi vrsti pa naj bi soinvestitorji z aktivnim vključevanjem in združevanjem lastnih sredstev omogočili normalen potek že začeti gradenj ter zagotovili tudi pričetek gradenj novih stanovanjskih objektov v skladu s plani stanovanjskih skupnosti. Samoupravno organizirani delavci soinvestitorji lahko vplivajo na roke in ceno pa tudi kvaliteto stanovanjske gradnje ter se neposredno dogovarjajo z izvajalci del o vseh vprašanih gradnje.

Delavci se kot soinvestitorji prijavijo prek svoje temeljne organizacije ali delovne skupnosti, ki je udeleženec razpisa. S prijavo se temeljna organizacija ali delovna skupnost zavezuje, da bo prek LB Stanovanjsko komunalne banke Ljubljane zagotavljala pooblaščenemu investitorju delež sredstev za nemoteno financiranje priprav in pričetek gradnje pa tudi sredstva za nadaljevanje gradnje v skladu z dinamiko porabe po potrjenem investicijskem programu. Stanovanjske skupnosti ljubljanskih občin so investitorska opravila zaupal ZA-VODU ZA IZGRADNJO Ljubljane, ki ima sedež na Kersnikovi ulici 6.

Razpis za vključevanje soinvestitorjev v stanovanjsko gradnjo torej nalaga temeljnim organizacijam oziroma delovnim skupnostim v zvezi s stanovanjsko gradnjo vrsto obveznosti. Predvsem so temeljne organizacije dolžne ugotoviti obseg stanovanjskih potreb delavcev, preveriti morajo svojo finančno sposobnost za dajanje ustreznih posojil za gradnjo, preverjati morajo sposobnosti delavcev za soinvestiranje (pregled namenskega varčevanja), če kupujejo najemna

stanovanja pa tudi sposobnost delavcev za plačilo lastne udeležbe. Ker mora vsak soinvestitor ob prijavi imeti že zagotovljena vsa potrebna sredstva je nujno, da se temeljna organizacija povezuje z organizacijami združenega dela, kjer so zaposleni zakonci, da zagotovi njihovo sodelovanje.

Ugotavljanje stanovanjskih potreb za temeljno organizacijo ali delovno skupnost nedvomno ne predstavlja posebnega problema, saj so nam običajno naše potrebe dobro znane. Vemo tudi s kolikšnimi sredstvi za stanovanjsko gradnjo v temeljni organizaciji v določenem obdobju lahko razpolagamo, precej manj pa imamo vpogleda v sposobnost posameznika, da z lastnimi sredstvi gradi željeno stanovanje, še manj vpogleda pa imamo v sposobnost drugih organizacij združenega dela, ki naj pri investiciji sodelujejo z določenimi sredstvi.

Ugotavljanje naštetega zahteva bistveno več časa, kot nam je bil na voljo po razpisu. Pa tudi sicer imamo delavci v Litostroju vrsto pripomb, ki se nanašajo na objavljeni razpis. Predvsem se nam zdi popolnoma nerealna predlagana cena za kvadratni meter stanovanja, ki naj bi nam služila za izdelavo finančnih programov, saj že današnja cena stanovanj daleč presega predlagani znesek, ki bo ob dokončanju gradnje nujno precej višji. Prav tako menimo, da je bil čas za objavo razpisa neprimeren, saj je večina OZD po zaključnem računu za leto 1981 že razpodelila vsa razpoložljiva sredstva za stanovanjsko gradnjo. Predvsem pa menimo, da je obveščanje v tem primeru skoraj docela odpovedalo, saj smo o načinu in pogojih vključevanja soinvestitorjev v stanovanjsko gradnjo v združenem delu izvedeli šele z objavo razpisa. Pogoji za vključevanje soinvestitorjev se namreč precej križajo z obstoječo samoupravno prakso,

zato je nujno, da še pred objavo razpisa pogoje uskladimo. Ker to ni bilo storjeno, se v temeljnih organizacijah na silo prilagajamo pogojem, po katerih naj ugotovimo reševanje stanovanjskih potreb svojih delavcev.

O razpisu za vključitev delavcev soinvestitorjev je razpravljala tudi stanovanjska komisija pri delavskem svetu delovne organizacije ter sprejela sklep, da je potrebno ustrezno dopolniti samoupravne akte. Glede samih pogojev razpisa pa je ugotovila, da delavec le z večletnim varčevanjem lahko začne reševati svoj stanovanjski problem. Strokovni službi je zadala nalogo, da ugotovi možnosti za gradnjo stanovanj na območju Litostroja oziroma v bližnji okolici s tem, da bi bila investitor delovna organizacija.

Na pobudo Litostroja je Zveza sindikatov Slovenije, mestni svet Ljubljane, organiziral posvet o načinu vključevanja soinvestitorjev ter o usklajevanju s samoupravno organiziranostjo združenega dela. O rezultatih posvetovanja bomo prizadete delavce pravočasno obvestili.

H. Colja



Nastop združenih pihalnih orkestrov v Proseku pri Trstu

OBISK PIHALNEGA ORKESTRA LITOSTROJ PRI ZAMEJSKIH SLOVENCIH

V soboto, 29. maja 1982, je Pihalni orkester Litostroj, ki ga vodi dirigent Blagoje Ilić, gostoval s koncertom pri zamejskih Slovencih v Italiji. Tako je vrnil obisk Godbenemu društvu iz Proseka pri Trstu, ki je lansko leto imelo koncert pri nas.

Najprej sta oba orkestra na poti skozi Prosek igrala koračnice in s tem vabila ljudi na prireditev, potem pa sta skupaj zaigrala nekaj skladb. Sledil je glavni del — koncert litostrojskega pihalnega orkestra. Slišali smo polko Vilka in Slavka Avsenika Gremo na Gorenjsko, Logarsko dolino skladatelja Emila Glavnika — rapsodijo, zgrajeno na tematiko slovenskih ljudskih pesmi, skladbo Dimitrovci češkega skladatelja Antonina Žvačka in Paradni dixiland — moderno ameriško skladbo. V Proseku je gostoval tudi solist ljubljanske opere Franc Javornik in je ob spremljavi pihalnega orkestra zapel dve pesmi: Delavec Danila Bučarja in pa slovensko narodno Ti si urce zamudila.

Po koncertu je igral za ples in zabavo narodno zabavni ansambel Veseli Šentvidčani, ki deluje kot sekcija litostrojskega pihalnega orkestra.

Vesna Tomc-Lamut

Usmerjeno izobraževanje v naši občini

Pretekli mesec je razpravljala občinska konferenca ZK Ljubljana-Šiška o tem, kako uresničujemo usmerjeno izobraževanje v naši občini. V ospredju razprave je bila povezava vzgojnoizobraževalnih organizacij srednjega usmerjenega izobraževanja z družbenim okoljem in še posebej z združenim delom.

Podružbljanje vzgoje in izobraževanja je temeljna značilnost sprememb, ki jih postavlja v ospredje reforma na področju usmerjenega izobraževanja. Za vzgojnoizobraževalne organizacije usmerjenega izobraževanja je najpomembnejša povezanost z organizacijami združenega dela — uporabniki v gospodarstvu in na drugih področjih dela. Pri podružbljanju vzgoje in izobraževanja pa ne gre le za preseganje odtujenosti vzgojnoizobraževalnih organizacij od združenega delavčevstva, ampak tudi za uveljavljanje pravic in odgovornosti delavcev v združenem delu, da postanejo nosilci celotne izobraževalne politike, njeni konkretni načrtovalci in usmerjevalci ter skupaj z vzgojnoizobraževalnimi organizacijami tudi izvajalci. Torej gre za skupne naloge.

V razpravi je bilo ugotovljeno, da smo v naši občini glede tega dosegli že pomembne rezultate. Od vseh štirih vzgojnoizobraževalnih organizacij usmerjenega izobraževanja so bile tri že ves čas tesno povezane s konkretnimi uporabniki, za katere izobražujejo mladino in odrasle. To so Šolski center za strokovno izobraževanje delavcev v organih za notranje zadeve v Tacnu, Železniški šolski center in Izobraževalni center Litostroj. Vse te vzgojnoizobraževalne organizacije so ustanovili neposredni uporabniki, razvijale so se na podlagi njihovih potreb. V reformo vstopajo s številnimi, že razvitimi elementi usmerjenega izobraževanja, med katerimi je glavni prav tesna povezava z OZD-uporabniki. Imajo razvejane razne oblike vseh vrst usmerjenega izobraževanja za mladino in odrasle. Te vzgojnoizobraževalne organizacije z reformo ne spreminjajo svojih temeljnih

usmeritev dosedanjega izobraževanja, čeprav to še ne pomeni, da se pri njih z reformo ne bo nič spremenilo.

Največje, bistvene spremembe doživlja z reformo gimnazija Ljubljana-Šentvid, ki je bila v mreži srednjih šol usmerjenega izobraževanja v Ljubljani opredeljena za izvajanje vzgojnoizobraževalnega programa elektronika. S tem se pri njej razvija proces neposrednih odnosov z OZD, ki bodo uporabniki kadrov tega programa. To pa so OZD v naši občini in v ožji ljubljanski regiji.

Ob nalogah pri uresničevanju vloge obeh dejavnikov — vzgojnoizobraževalnih organizacij in OZD-uporabnikov — v usmerjenem izobraževanju se pojavljajo številni problemi. V razpravi so bili v ospredju naslednji:

— Načrtovanje izobraževalnih potreb v OZD za usmerjanje mladine v vzgojnoizobraževalne programe je še marsikje naravnano na trenutne in ne toliko na srednjeročne in dolgoročne potrebe po raznovrstnih kadrih. To načrtovanje se večkrat tudi ne sklada z načrtovanjem v posebnih izobraževalnih skupnostih.

— Pri štipendijski politiki so opazne težnje za sklepanje štipendijskih pogodb čim pozneje in ne že v začetku usmerjenega izobraževanja. Tako je očiten razkorak med razpisi za vpis in razpisi za štipendije.

— V OZD je premalo prisotno usmerjanje delavcev v izobraževanje iz dela, marsikje pa tudi izobraževanje ob delu in usposabljanje delavcev v smislu stalnega, permanentnega izobraževanja.

— Za izvajanje proizvodnega dela učencev v OZD bo treba pravočasno urediti vprašanje prerazporeditve del in nalog in

nadaljnje pedagoško usposabljanje inštruktorjev glede na to, da se bo v naslednjih letih število učencev, vključenih v proizvodno delo povečalo, in bodo inštruktorji opravljali svojo nalogo celo leto.

Neurejeno je tudi vprašanje nagrajevanja učencev, če le-ti prispevajo delež k dohodku OZD.

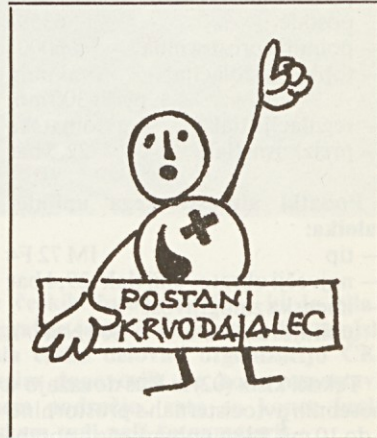
Poleg navedenega je bilo v razpravi naglašeno kadrovske vprašanje za zagotovitev strokovno teoretičnega in praktičnega pouka na dosednji gimnaziji Ljubljana-Šentvid in še posebej nereseni materialni pogoji v tej vzgojnoizobraževalni organizaciji (delavnice za praktični pouk in kabineti za strokovno teoretični pouk).

Po razpravi so bili sprejeti zaključki, ki obvezujejo člane ZK v vzgojnoizobraževalnih organizacijah in v OZD uporabnikov, da ocenijo izvajanje nalog, ki jih imajo v zvezi z usmerjenim izobraževanjem. Na tej osnovi je treba konkretizirati nadaljnje naloge. Vzgojnoizobraževalne organizacije srednjega usmerjenega izobraževanja naj v analizi uspešnosti vzgojnoizobraževalnega dela za šolsko leto 1981/82 posebej poglobljeno izpostavijo ugotovitve o izvajanju vzgojnoizobraževalnih programov, posebej pa oceno uveljavljanja vzgojne funkcije šole in samoupravne vloge učencev v upravljanju vzgojnoizobraževalne organizacije ter v vzgojnoizobraževalnem procesu.

H. Premelč

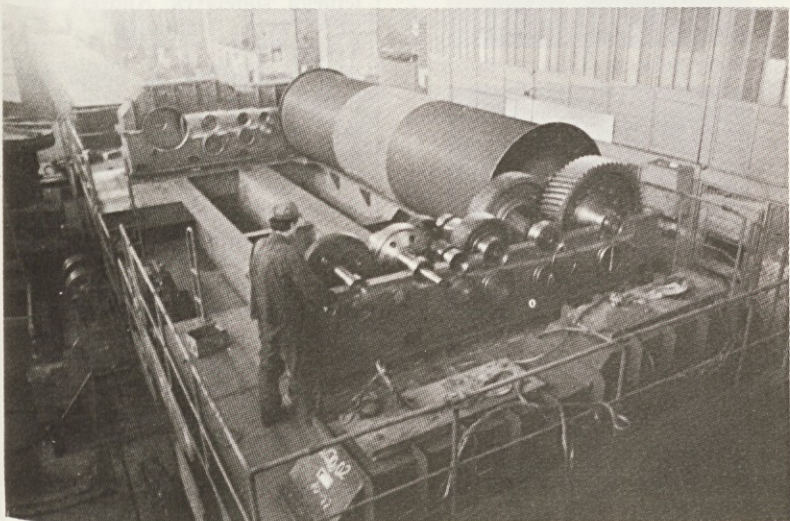
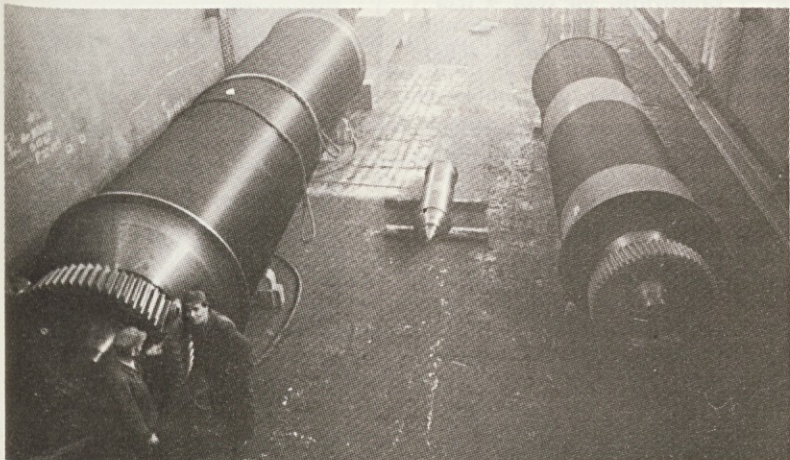


Mami je rekla, da prinesi plačo domov, čeprav sta skregana!



F. Dvořák

Vrvni boben za navijanje žične vrvi



V prejšnji številki smo predstavili ogrodje mostu polarnega dvigala, ki ga izdelujemo za Sovjetsko zvezo, sedaj pa predstavljamo enega izmed najvažnejših elementov istega dvigala, ki je zanimiv po svoji velikosti in elegantni izvedbi. Boben ima premer 2 m, celotna dolžina pa je 10 m. Zanimivo je tudi to, da se nanj lahko navije 1200 m jeklene žične vrvi debeline 38 mm, ki tehta preko 6 ton.

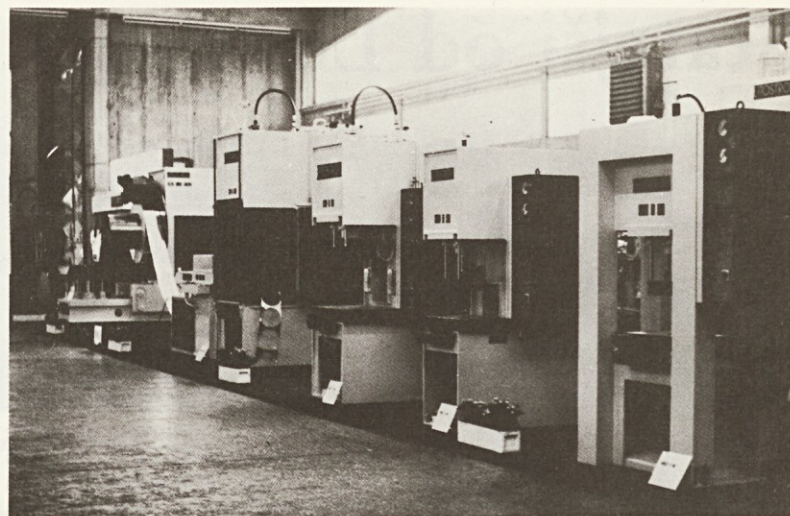
Teža bobna presega 21 ton. Izdelan je iz kvalitetne jeklene pločevine, debele 50 mm, katera je zvita v plašč ter zvarjena. Izdelava zvarjenca zahteva uporabo zahtevne tehnologije, ker vse zware defektoskopsko pregledamo.

Zal nam razpoložljivi strojni park sedaj še ne omogoča obdelave bobna doma, zato ta poteka v kooperaciji z delovno organizacijo 3. maj iz Reke.

Ker ima to dvigalo dva dviga vam predstavljamo enega izmed njiju, in sicer maček za 160-tonski dvig, ki je v fazi montaže. Boben, ki je na mačku, je na zgornji sliki desni.

Za primerjavo velikosti smo med bobna za polarno dvigalo postavili še bobenček, kakršnega največ uporabljamo po naših obratih, njegova nosilnost pa je približno 15 ton (Foto: E. L.)

J. Pogačar



BIAM '82

14. junija je bila v Zagrebu otvoritev mednarodnega sejma tehnike, kjer je sodeloval tudi Litostroj.

V paviljonu 11 A smo razstavljali linijo za tlačno litje ter linijo za oblikovanje, izsekavanje in krivljenje. V paviljonu 8 pa smo razstavljali linijo za globoki vlek. Sejem je bil odprt do 19. junija 1982. (Tekst in foto: B. Jereb)

HE Tikveš podvojen

Prve dni maja nas je doseglo sporočilo, da sta oba agregata druge faze HE TIKVEŠ uspešno prestala skoraj enoletno poskusno obratovanje in bila predana v redno obratovanje.

Ta vsekakor pomemben gospodarski uspeh domače industrije je bil posvečen osmemu kongresu ZK Make-donije, ki je zasedal v tem času.

Zmogljivost elektrarne je z novim agregatom povečana za 30 — 40 milijonov kilovatnih ur električne energije letno. Posebej pa velja poudariti, da vgradnja novih agregatov omogoča mnogo racionalnejšo izrabo vodnih količin, kar je važno za oskrbo namakalnih sistemov.

Omeniti je potrebno še to, da je celotno montažo opreme opravil kupec s svojo lastno montažno skupino in je Litostroj montažo le nadziral.

Vsem sodelujočim naše prisrčne čestitke!

ETO

Knjižna razstava

V počastitev 9. kongresa Zveze komunistov Slovenije je bila v avli Izobraževalnega centra razstava. Znanstvene in tehnične inovacije pospešujejo razvoj in napredek gospodarstva, ki sta jo priredila Centralna tehnična knjižnica, Univerza Edvarda Kardelja v Ljubljani in Titovi zavodi Litostroj. Razstavo je 14. aprila ob 13. uri odprl s krajšim govorom namestnik predsednika republiškega komiteja za kulturo in znanost dipl. inž. tovarš Erik Vrenko, strokovno pa je povabljenecem in obiskovalcem predstavila razstavo prof. Mara Slajpah.

Obiskovalec je bil na razstavi sami prijetno presenečen nad njeno pestrostjo, saj ni videl le knjige, raziskovalne naloge in revije, temveč se je dodobra informiral tudi o samem delu in organizaciji Centralne tehnične knjižnice (CTK).

Zanimivo je bilo spoznati prikaz INDOK dejavnosti in njeni avtomatizaciji v CTK, ter sistem področja znanstvenih informacij v SR Sloveniji.

Pozorni raziskovalec razstave si je lahko ogledal tudi referatne časopise in najpomembnejše računalniške izpise SDI informacij iz magnetnih travkov COMPENDEX (ZDA) in RSWB (ZRN).

Na razstavi je sodeloval tudi Litostroj, ki je na panojih prikazal svoje inovacijske dejavnosti ter tehnične in tehnološke izboljšave iz proizvodnje.



Posebno prijetna je bila likovna popestritev, saj so bili ob zunanjem zidu desne avle izobešeni portreti pomembnih slovenskih tehnikov.

Razstava ni bila namenjena samo Litostrojčanom temveč vsem, ki se zanimajo za strokovno literaturo in žele izpopolniti svoje znanje, seveda pa tudi učencem šišenskih šol

in drugim, ki so si razstavo lahko ogledali pod strokovnim vodstvom.

15. in 16. aprila pa je imel v kinodvorani Izobraževalni center dipl. inž. Franc Špiller-Muys predavanje za inženirje — tehnike z naslovom: Interne nomenklature materiala in njen pomen za materialno poslovanje.

Želeli bi, da se taka oblika sodelovanja vsaj nadaljuje, še raje pa, če bi se lahko razširila tudi na druga področja.

Franc Rihtaršič

Čistilna akcija v Fiesi

Kakor že nekaj let nazaj je tudi letos TOZD ZSE (sindikat in mladinska organizacija) organiziral akcijo čiščenja v počitniškem domu v Fiesi 5. in 6. junija.

Zal nam ni uspelo v našem tozdu privabiti dovolj udeležencev, zato so nam sodelavci iz ostalih tozdov z dobro voljo priskočili na pomoč.

Čeprav je bil odhod v soboto že ob 5. uri zjutraj, zamudnikov ni bilo.

Bila je sončna sobota, ko smo se peljali proti Fiesi. Po več ali manj prijetni in veseli vožnji smo prispeli do našega cilja.

Samotna in zapuščena Fiesa je v trenutku oživila. Po dobro pripravljenem zajtrku smo pričeli z delom.

Pridnih rok ni manjkalo, dobre volje pa tudi ne. Vsak s svojo metlo, krpo, koso in drugimi čistilnimi pripomočki smo se porazgubili po domovih in okrog njih, v želji, da bi čimprej naredili, kar je bilo treba. Kmalu se je dalo videti, da je naša stara Fiesa še kako prijetna, ko jo očistimo in olepšamo.

Ker je bilo vreme lepo in sončno smo veliko dela opravili že prvi dan. Tako se je na marsikaterem obrazu pokazala utrujenost, na nežnih rokah pa tudi kakšen žulj.

Kljub temu, da je bilo v marsikaterih očeh čutiti zadovoljstvo nad opravljenim delom, po večerji ni bilo pravega navdušenja za zabavo. Zato so nekateri odšli na krajši sprehod, drugi pa počivat.

Seveda pa je nekatere zamikal tudi nočni Portorož, Piran, njihov zabavni utrip.

Ob veseli glasbi je bilo pozabljeno celodnevno delo. Po pripovedovanju je bilo kar veselo.

Seveda smo bili v nedeljo ob dogovorjeni uri vsi pri zajtrku ter pripravljeni za še preostala dela. Z novimi močmi smo pohiteli z delom, ostalo pa nam je tudi nekaj časa za kopanje in sončenje. Dela je bilo veliko, saj smo morali očistiti in pripraviti vse tri stavbe za prve goste ter urediti vso okolico domov. Vendar se z združenimi močmi, dobro voljo ter skupnimi naporji naredi marsikaj. In tokrat nam je to uspelo.

Vožnja proti domu je bila vesela, vseskozi nas je spremljala pesem in tudi takrat ni manjkalo dobrih humoristov. In prav je tako, kajti zadovoljniji smo, da koristno združimo s prijetnim.

Naj se ob koncu zahvalim vsem udeležencem akcije za njihov trud in delo, ki so ga vložili. S tem smo omogočili svojemu sodelavcu prijeten oddih v Fiesi.

Še enkrat vsem iskrena hvala!

L. Klemenčič



M. Matijaš: BRALKA

To je ena od fotografij z razstave čeških fotoamaterjev, ki je bila v Litostroju sredi junija. Razstava fotografije je plod dogovorov litostrojске delegacije, ki je oktobra lani obiskala češko delovno organizacijo ČKD Blansko. Predstavniki so se med drugim dogovorili, da bodo vzpostavili tesnejše sodelovanje tudi na kulturnem področju, zato so konec junija organizirali podobno razstavo v Blanskem tudi naši fotoamaterji.

Starejši od Litostroja



Tovariš Karel Korošec je bil ves čas svojega dela v Litostroju zelo priljubljen, skromen sodelavec, vedno in ob vsakem trenutku je pomagal, svetoval in izkušnje prenašal na mlajše sodelavce.

Največ svojega dela in truda pa je v vseh obdobjih razvoja Litostroja vložil v razvoj samoupravljanja, saj je kot izkušen pravnik s svojim izvirnim in kreativnim delom pripravil osnovne in druge samoupravne splošne akte, ki so in bodo trajni dokumenti našega samoupravljanja in razvoja samoupravnih družbenoekonomskih odnosov.

Težko je z nekaj stavki opisati več kot 35-letno delo tovariša Korošca v Litostroju, saj je bil v celotnem obdobju izgradnje, razvoja in rasti delovne organizacije vedno z vso svojo energijo, znanjem in izkušnjami vpet v težke in zahtevne naloge, ki jih je opravljal.

Tako je delaven, tih in skromen reševal številne zapletene probleme, ki so se porajali v različnih obdobjih našega razvoja. Vedno nas je presenečal z dobrimi rešitvami in predlogi, ki so največkrat pomenili odločilne razvojne korake Litostroja.

Za svoje delo v Litostroju je tovariš Korošec prejel številna priznanja in odlikovanja.

Največje priznanje zanj pa je predvsem to, kot je povedal sam, da je lahko več kot 35 let z veseljem delal v Titovih zavodih Litostroju.

Sodelavci Litostroja



V mesecu maju se je upokojil naš dolgoletni sodelavec tovariš Slavko KOKOT.

V Litostroju se je zaposlil 27. julija leta 1963. Delal je kot električar v obratu elektro vzdrževanje strojev in naprav v tozdu IVET.

Zdravje mu na žalost ne dopušča, da bi dočkal redni pokoj, zato je bil maja invalidsko upokojen.

Želimo mu, da bi se v pokoju čim bolj počutil in da bi prijetno preživel zasluženi počitek ter nas večkrat obiskal!

Sodelavci

V mesecu marcu je bil invalidsko upokojen naš sodelavec tov. Franc HRIBAR.

V Litostroju se je zaposlil 24. 7. 1969 kot čistilec-ročni v livarni sive in specialne litine. Svoje delo je opravljal vestno, dokler ga bolezen ni prisilila k daljši odsotnosti — moral je na zdravljenje in končno se je moral posloviti od sodelavcev in Litostroja.

Ob odhodu v invalidski pokoj mu želimo, da preživi še veliko zdravih in veselih let v krogu družine in prijateljev.

Sodelavci



Zadnji dan v maju smo se v tehnološki službi livarne poslovili od našega dolgoletnega sodelavca Franca PIVKA.

Že njegova osebna številka 52 nam pove, da je bil eden najstarejših Litostrojanov.

V livarno je prišel leta 1948 in nam je bil vsem vzor discipliniranega in vestnega sodelavca.

Svoje naloge je opravljal tako samostojno, da smo včasih komaj opazili, da dela med nami.

Veseli nas, da odhaja v pokoj tako zdrav in čil; tako počutje mu želimo še mnogo let v domačem krogu.

Sodelavci



V mesecu maju smo se poslovili od našega dolgoletnega sodelavca tovariša Milana KRALJA.

V Litostroju se je zaposlil 8. maja 1954. leta. Delal je kot električar v obratu elektro vzdrževanje strojev in naprav v tozdu IVET.

Tovariš Milan je delal v dežurni službi naše delovne organizacije, zato je pogosto delal tudi ob prostih dneh in praznikih, torej tudi tedaj, ko je večina Litostrojanov počivala.

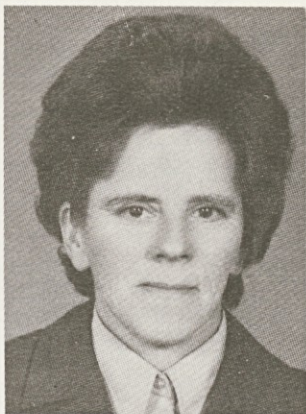
Od nas odhaja sorazmerno še zelo mlad, ker ima nekaj let benificirane dobe. Želimo mu, da bi tako čil in zdrav kot je sedaj, še dolgo in srečno preživel leta v krogu svoje družine in da bi še prihajal med nas, svoje sodelavce.

Električarji

V maju smo se poslovili od našega dolgoletnega sodelavca Draga NEGOVANOVIČA, žerjavarja v livarni sive litine. Skoraj 33 let je delal v Litostroju na različnih delovnih mestih. Večji del časa je delal kot žerjavar v livarni na takšnih delovnih mestih, kjer se je zahtevala visoka strokovnost in znanje. Z njegovim odhodom smo izgubili dobrega delavca in tovariša. Želimo mu še dosti srečnih in zdravih let skupaj z družino.

Sodelavci

Iz zdravstvenih razlogov se je predčasno upokojila tov. Derviša VELIČ, delavka v TOZD IC. Tov. Veličeva je delala s prekinitvijo 19 let v Litostroju, od tega 4 leta v TOZD IC. Sodelavci se ji zahvalujemo za njeno delo in ji želimo veliko zdravja.



Prav tako se je iz zdravstvenih razlogov predčasno upokojila tov. Vida JEZEK, delavka v kuhinji doma učencev TOZD IC. 19 let je vestno opravljala svoje delo v domu učencev Izobraževalnega centra. Zahvaljujemo se ji za njeno delo in ji želimo veliko zdravja.

Sodelavci

Zahvale

Ob odhodu v pokoj se najlepše zahvaljujem vsem mojim nekdanjim sodelavcem za lepa darila, ki so mi jih izročili. Posebej se zahvaljujem tudi tovarišu Perku za poslovilne besede. Vsem skupaj želim še veliko uspehov pri nadaljnjem delu, želim, da bi še naprej ostali tako enotni in složni, kot doslej.

France Pivk

Ob tragični smrti moje mame Nežke Rokavc se zahvaljujem za izrečeno sožalje znanecem, prijateljem in poslovnim partnerjem.

Posebno se zahvaljujem sodelavcem v TOZD Prodaja za izkazano pozornost in pomoč.

Angelca Nemanič
z družino

Iskreno se zahvaljujem sodelavcem tozda Montaže za darilo, ki mi bo drag spomin. Obenem se zahvaljujem za lepo darilo tudi sindikalni organizaciji ter tovarišu Mrežarju za občutene besede, ki mi jih je izrekel ob poslovitvi. Vsem skupaj želim še veliko zdravih in srečnih let in veliko uspeha pri nadaljnjem delu.

Josip Knez

Ob smrti mojega očeta Alojza KOLEŠE se iskreno zahvaljujem sodelavcem v težki obdelavi za podarjeno cvetje, izrečeno sožalje in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Silvester Koleča



V spomin

10. junija smo se na ljubljanskih Žalah poslovili od dolgoletnega sodelavca Andreja JESENOVCA, tehnologa I. v TOZD TVN.

Spominjali se ga bomo kot prizadevnega rezkalca v mehaniki obdelavi, kot uspešnega delovodjo ter v zadnjih letih kot odličnega tehnologa NC strojev. Svoje bogate izkušnje ter znanje je zelo uspešno posredoval mlajšim sodelavcem. Nikoli ni nikomur odrekel svoje pomoči. Izredno rad je stopil za stroj ter prisluhnil njegovemu ropotu. To je bila njegova ljubezen.

Ko smo v lanskem letu skupaj z njim praznovali 30 let uspešnega dela v naši delovni organizaciji, nihče ni niti pomislil, da nam ga bo bolezen iztrgala iz naše sredine. Poln načrtov se je od nas poslovil v 44. letu starosti.

Tovariš Andrej je bil primer delovnega, poštenega in naprednega človeka. Zaradi tega je užival velik ugled med sodelavci in takšnega se bomo tudi vedno spominjali.

Sodelavci

Ob prerani in boleči izgubi mojega moža Andreja JESENOVCA se najlepše zahvaljujem sodelavcem TOZD TVN, OB in PUM za cvetje, moralno in materialno pomoč.

Iskrena hvala tudi govorniku za poslovilne besede, litostrojski godbi, pevcem, šolarjem ter profesorjem IC in OŠ Hinka Smrekarja, stanovalcem bloka Goriška 55, 57 in 59 ter vsem ostalim, ki ste bili v težkih časih z nami in ga tako številno spremenili na njegovi zadnji poti.

Žena Anica, sinova Andrej in Marjan ter drugo sorodstvo

Zahvaljujem se vsem sodelavcem v livarni sive litine za lepe želje ob moji upokojitvi in za darilo, ki mi bo drag spomin.

Še naprej želim lepe uspehe pri nadaljnjem delu vsem v tozdu PUM in vsej delovni organizaciji.

Franc Pavlin

Ob upokojitvi se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem tozda PUM — modelna mizarna za lepe želje in za darilo, ki me bo vedno spominjalo na ta dogodek.

Posebej se zahvaljujem vodji obrata Vikiju Pogačniku za prisrčne besede ob odhodu.

Alojz Funkelj

OGLAS

Prodajam trisobno starejše stanovanje v strogem centru Ljubljane. Ker je stanovanje — čeprav lastniško — zasedeno (z odločbo), je nakup najugodnejši za imetnika dvosobnega najemnega stanovanja, ki ima s tem možnost stranko preseliti. Stanovanje je veliko 81 m², cena zanj pa je 80 starih milijonov. Nakup je ugoden predvsem za interese, ki želijo pridobiti več stanovanjske površine, obenem pa bi lahko poceni postali lastniki velikega in lepo ohranjenega stanovanja. Informacije lahko dobite na telefonu 246.



30. aprila 1982 je odšel v pokoj tov. Franc PAVLIN, skupinovodja talilcev v livarni sive litine. Tov. Pavlin je bil član našega kolektiva od 1950 in je s svojim delom sodeloval pri razvoju Litostroja. Kot topilec je delal na vseh talilnih agregatih v livarni: na kupolki, EFCC peči in indukcijski peči. Posebno pri uvajanju indukcijske peči je prišla v poštev vsa njegova samoiniciativnost in dotedanja strokovna praksa. Pri delu ni bil sebičen, rad je pomagal sodelavcem in skupno s strokovnim vodstvom vzgojil vrsto novih topilcev in nakladalcev. Hvaležni smo mu za njegovo dosedanje delo in zato mu želimo še veliko sreče in zadovoljstva v prijateljski družbi ribičev in družine.

Sodelavci

Varnostne čelade

Litostrojčani že dolgo časa razmišljamo o potrebi uvedbe varnostnih čelad. To našo dilemo je razrešil republiški inšpektor za delo s svojo odločbo z dne 2. 4. 1982. Odločba zahteva obvezno nošenje varnostnih čelad pri določenih delih in v določenih obratih.

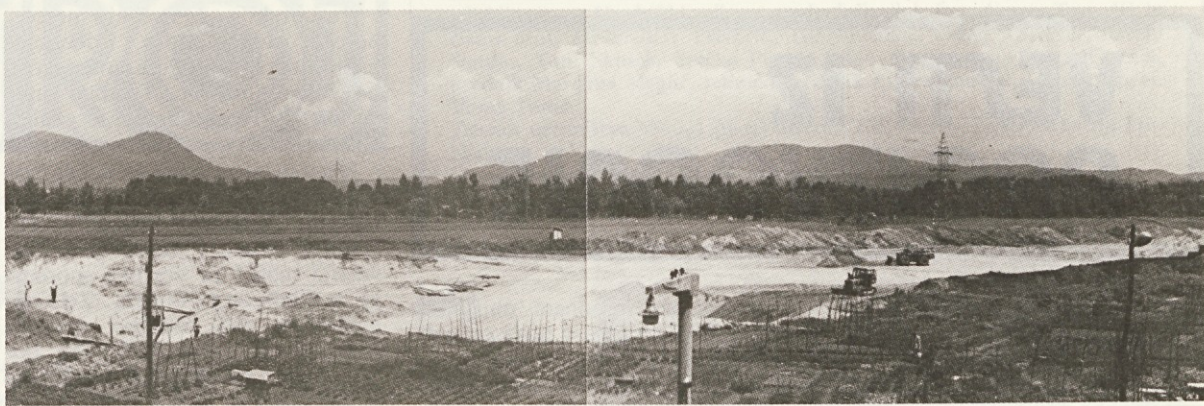
Ta varnostni ukrep naj bi odpravil ali vsaj zmanjšal število poškodovanih glav, ki se v zadnjih letih gibljejo med 20 in 30. Glede na ostale poškodbe (oči, roke, noge ipd.) ta številka ni ravno zaskrbljujoča, vendar se moramo zavedati, da prav poškodbe glave rade pustijo trajne posledice. To so že zdavnaj spoznali delavci v železarnah, rudnikih, gradbeništvu itd., pri njih je nošenje varnostnih čelad samoumevni preventivni ukrep. Pri izvajanju tega ukrepa so res dosledni v železarni Jesenice, kamor brez varnostne čelade na glavi sploh ne smeš vstopiti. Za to skrbijo njihovi vratarji, ki te že na tovarniškem vhodu počakajo s čelado v roki.

Nošenje varnostnih čelad v tovarnah, kjer obstojajo nevarnosti

to čelada, rokavice, očala, glušniki, maske ipd., dodatno obremenjujejo človeka pri delu. Na žalost se temu v nekaterih proizvodnih procesih ne moremo izogniti, zato morajo ta sredstva postati sestavni del dela v tem procesu.

V našem proizvodnem procesu nastopajo številne potencialne nevarnosti za poškodbe glave. To se kaže v tistih 20 do 30 poškodbah glave na leto, do katerih pride pri opravljanju del na delovnih mestih s povečano nevarnostjo ali celo pri nevarnih delih. Poškodbe glave na nevarnih delih so seveda v veliki manjšini.

Samo na kratko si oglejmo proizvodne procese v naših obratih. Večino transportnega materiala in proizvodov opravijo mostni in drugi žerjavi. Delavci so pri tem



Na gradbišču severne ljubljanske obvoznice (Foto: E. L.)

Novo v naši sosesčini

V letu 1980 je SIS za gradnjo cest pričela z gradnjo severne mestne obvozne ceste, ki poteka od Šmartinske do Celovške ceste. Junija 1981 je bil spušen v promet odsek od Črnuč do Tomačevega s povezavo na Titovo cesto.

Prve dni maja so uradno pričeli z izgradnjo odseka od Titove ceste do Djakovičeve ceste. Severna mestna obvoznica bo štiripasovna, širina pasov bo 3,5 metra. Ob straneh bosta še obojestranska vozna pasova širine 3,5 m za vključevanje in izključevanje prometa s priključkom. Celoten pododsek ceste poteka v ukupu 6—7 metrov. Vsi priključki na severno mestno obvoznico so izvennivojski. Na pododseku Titova cesta — Djakovičeva cesta je več nadvozoj za prečkanje cest in železniške proge Ljubljana—Kamnik. Nadvozi bodo zgrajeni na Titovi cesti, Slovenčevi cesti, Saveljski cesti in na železniški progi Ljubljana—Kamnik. Vse te ceste bodo priključene na severno mestno obvoznico z uvoznimi in izvoznimi klančinami. Gradnja pododseka bo potekala tako, da bodo v letu 1982 zgradili vse nadvoze, dostopne poti k nadvozom in izvedli vse izkope za obvoznico. V letošnjem letu bodo pričeli tudi pripravljati dela na pododseku Djakovičeva cesta — Celovška cesta in Titova cesta — Šmartinska cesta. Vsi pododseki na cesti se bodo gradili fazno, in sicer:

Pododsek — Titova cesta — Djakovičeva cesta

— Djakovičeva cesta — Celovška cesta
— Titova cesta — Tomačevo
— servisne ceste

Izgradnja celotne obvoznice je odvisna predvsem od dotoka finančnih sredstev. V okviru pododseka Titova cesta — Djakovičeva je bil predviden začasen priključek na Djakovičovo cesto, vendar ga ne bomo naredili, ker moramo nujno takoj nadaljevati gradnjo pododseka Djakovičeva cesta — Celovška cesta. Priključek na Djakovičovo cesto bo izveden v končni obliki kot je predviden s projektom.

Nova severna obvoznica bo imela tudi servisne ceste, ki bodo potekale nivojsko južno in severno od obvoznice. Na delu ceste med Saveljsko in Djakovičovo na severni strani ni možna izgradnja severne servisne ceste zaradi premajhnega odmika od vodarne Kleče. Po projektu ima severna mestna obvoznica kolesarske in peš poti, ki bodo razsvetljene.

Vzporedno z gradnjo mestne obvoznice poteka tudi gradnja razbremenilnega kanala po sredini obvoznice. Kanal bo odvajal meteorološko vodo z območja Celovške ceste in predela Šiške v Savo.

Odvod vode iz obvoznice predstavlja le manjši del zmogljivosti kanala. Zbirni kanal bo služil namenu tudi ob večjih nalivih kot razbremenilnik obstoječega kanalskega sistema.

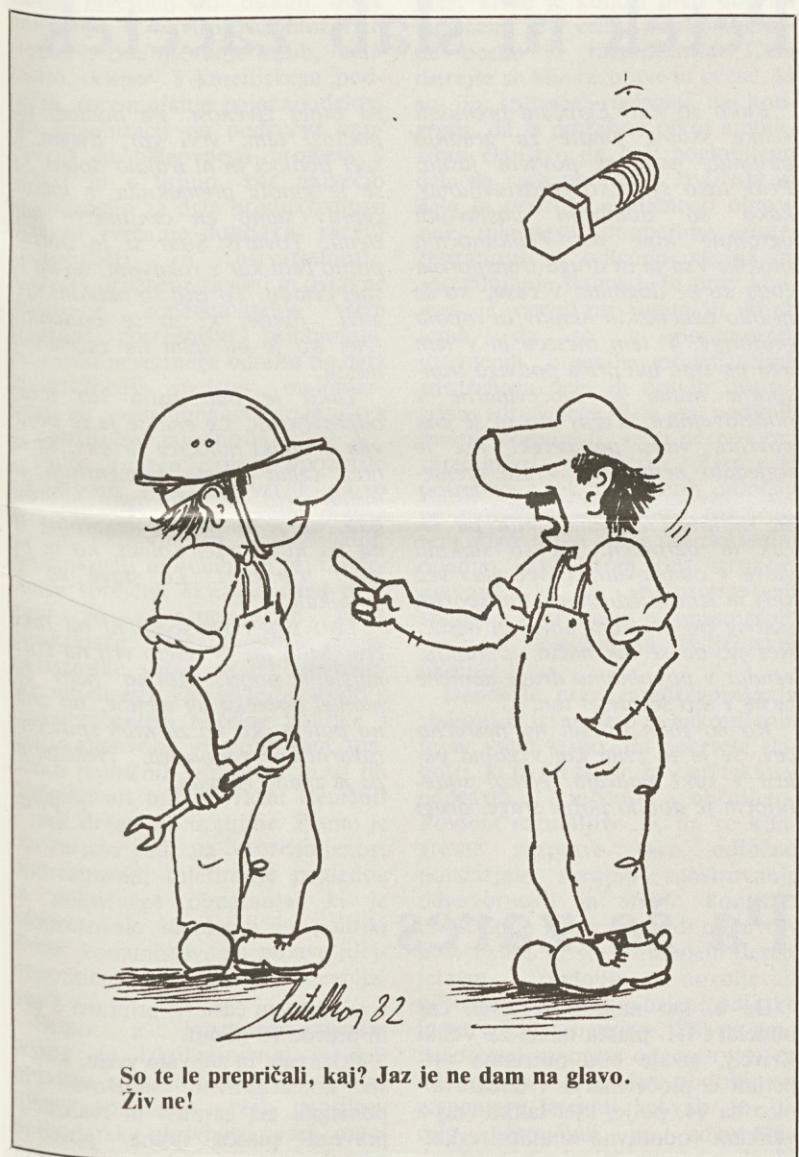
In kako se bo naša delovna organizacija vključevala v promet, ko bo obvoznica dokončno zgrajena?

V smeri proti Titovi cesti se bomo vozili po dvosmerni servisni cesti do Saveljske ceste, kjer se bomo po klančini spustili na obvoznico in nadaljevali pot proti Štajerski. Iz štajerske smeri oziroma od Titove ceste se bomo peljali do Saveljske ceste, kjer se bomo po klančini pripeljali do nadvoza, prečkali bomo nadvoz in po dvosmerni servisni cesti pripeljali na Djakovičovo cesto.

V smeri proti zahodu oziroma proti Celovski cesti bomo na koncu Djakovičeve po nadvozu prečkali obvoznico in se po klančini vključili v promet na obvoznici. Iz smeri zahoda oziroma Celovške ceste se bomo po izvozni klančini pripeljali na Djakovičovo cesto.

Za potniški in tovorni promet naše delovne organizacije bo nova mestna obvoznica velika pridobitev, ker bo odpadlo dolgo čakanje pri semaforu na Celovski cesti in mučna vožnja po obstoječi stari cesti proti Štajerski. Težki tovorni promet iz naše delovne organizacije pa bo še naprej potekal po posebnem načrtu.

N. Jug



So te le prepričali, kaj? Jaz je ne dam na glavo. Živ ne!

za poškodbo glave, je torej samoumevna stvar, Litostrojčani pa se na to šele pripravljamo. V razgovorih s številnimi sodelavci sem slišal marsikaj. Nekateri kar odkrito povedo, da je to neumnost, da je škoda denarja ali celo na glas razmišljajo: "Jaz čelade že ne bom nosil! Če že 20 let delam brez nje, bom pa še naprej. Svojo glavo znam sam ščititi!" Tako razmišljanje je seveda lahko kratkega daha. Če si bo čez nekaj časa ta tovariš poškodoval glavo, bo seveda skušal svoj tozid olajšati za nekaj starih milijonov v obliki odškodnine zaradi posledic nesreče pri delu. Zgodi pa se lahko, da te priložnosti ne bo imel, če bi bila poškodba prehuda.

Na srečo pa nismo vsi enakega mišljenja. Večina ta ukrep odobrava in nas, ki se poklicno ukvarjamo z varstvom pri delu, sprašuje, kje smo bili dosedaj. S takimi vprašanji nas dejansko spravljajo v zadrego, saj se nismo mogli v lastni hiši dogovoriti, ampak smo čakali na zahtevo inšpektorja.

Vsi se dobro zavedamo, da vsako osebno sredstvo, pa naj bo

transportu močno izpostavljeni raznim nevarnostim od glave do stopal. Nevarnosti predstavljajo vseča bremena, pomožna priveza sredstev in deli žerjava (na primer kavelji), ki te lahko oplazijo po glavi. Prav tako so glave močno izpostavljene poškodbam pri montaži raznih sklopov, delovnih priprav in naprav ter opreme. Pri teh delih lahko že manjši vijak ali orodje, ki pade iz višine nekaj metrov, močno poškoduje glavo. Iz svoje prakse bi lahko naštel vrsto primerov, za katere lahko trdim, da bi čelada preprečila poškodbo glave. Tako si je delavec na primer močno poškodoval glavo, ko je po končanem delu vstal in z glavo udaril ob svetilko. Rezultat tega je bilo več šivov in daljša bolniška.

Pa še to: dodeljena varnostna čelada bo sicer postala stalna spremljevalka naših sodelavcev, ki opravljajo nevarna dela v proizvodnih obratih ali se v teh obratih nahajajo, s tem pa ni rečeno, da mora biti čelada na glavi cel delovni dan, temveč samo takrat, ko ocenimo, da obstaja nevarnost za poškodbo glave. To je pri vseh delih pri nadtalnem transportu,



Trasa severne obvoznice

delu na višini ali v tesnih prostorih v prisiljenem položaju.

Kje bo obvezna uporaba čelade, bodo jasno opozarjale opozorilne table na vhodnih vratih v tem prostoru. Tisti, ki bo vstopil v tak prostor, bo moral sam oceniti, ali obdrži čelado na glavi ali pa jo lahko brez posledic sname. Če bo v takem prostoru tekel proizvodni proces, bo seveda potrebno čelado obdržati na glavi, ker jo bodo nosili tudi delavci v takem obratu.

Čelade, za katere bomo izdali nekaj manj kot 30 starih milijonov, morajo služiti svojemu namenu. Investicija bo povrnjena, če bo ena sama čelada od 2000 nastavljenih preprečila ali omilila težko poškodbo glave. Mislim, da sem s tem povedal dovolj, čeprav človeških žrtev ne moremo enostavno preračunavati v dinarje.

M. Jurjavčič

HE Čakovec pred vrtenjem ...

Po delovnem programu skupin, ki končujejo montažo posameznih naprav na novem energetskega objektu na Dravi, je predvideno, da se bo prvi agregat zavrtel konec tega meseca. Seveda gre za poskusno vrtenje, ki naj pokaže, če je oprema v redu zmontirana in sposobna za poskusno obratovanje.

Preskušanje in meritve na tej elektrarni bodo gotovo zahtevale daljši čas kot pa na klasičnih dravskih turbinah, kajti gre za noviteto — cevno turbino moči 39.777 kW. Investitor je zaradi tehnične zahtevnosti in pomanjkanja ustreznih referenc domače industrije zaupal konstrukcijo tujemu dobavitelju, z Litostrojem pa je sklenil kooperacijsko pogodbo za izdelavo dela opreme in celotno montažo obeh turbin. Doslej največja litostrojka cevna turbina obratuje na HE AJBI (4100 kW). Prav gotovo si bodo naši strokovni kadri na HE Čakovec pridobili dragocene izkušnje za samostojno nastopanje pri nadaljnjih delih v hrvaškem predelu Drave.

VESTI IZ PROIZVODNE

TOZD PPO

Temeljna organizacija PZO je v kumulativni za preteklih pet mesecev letošnjega leta dosegla svoj plan s 106,3%, plan za mesec maj pa s 100,9 %. V primerjavi s planom za isto obdobje lanskega leta pa smo ga dosegli 99,7-odstotno. Že od sredine lanskega leta naprej nam primanjkuje nekaterih vrst pločevine, prav tako se vsakodnevno pojavlja pomanjkanje dodatnih materialov in praškov za strojno varjenje. Težave imamo tudi z osnovnimi premazi za zvarjenje. Za vse našete materiale moramo plačevati devizno participacijo, če hočemo dobiti vsaj nekaj potrebnih materialov.

Zaradi stalnega pomanjkanja repromaterialov večkrat ne moremo plana izpolniti in delavcev v neposredni proizvodnji polno zaposliti, zato prihaja do negodovanja in upadanja discipline.

Svoje rokavne obveznosti, ki jih imamo za skupni proizvod, izpolnjujemo po najboljših močeh. Pri tem nas še najbolj ovira pomanjkanje pločevin za posamezne izdelke. Dobava pločevine za nekatere zvarjence kasni tudi po več mesecev, ko pa pločevina pride, moramo v najkrajšem možnem času izdelati tudi zvarjenje. Tako smo v zares kratkem času (6 tednov) izdelali rotacijski mlin za HE Krivelj, težak 60 ton. Pohvaliti velja tudi ključavničarje, ki so plašč mlina sestavljali, kot tudi varilce, ki so mlin zavarili brez napak. Elektroporno kemično obdelavo je uspešno izvedel "Zavod za zavarivanje i toplinsku tehnologiju, laboratorij za toplinska merjenja Zagreb" v vsega štirih dneh, kar je izredno malo. Če bi morali plašč odpeljati na žarenje v "Energoinvest" v Sarajevo, bi bil samo čas prevoza v eno smer enkrat daljši, da ne štejemo še časa za toplotno obdelavo in transport nazaj. Torej je prihranek časa očiten.

V izdelavi je trenutno ogrodje polarnega dvigala za P-92.146 za ZSSR, ki ga moramo izdelati do konca julija.

Deja do sedaj potekajo dokaj v redu, bojimo pa se, da preostala pločevina, ki jo še moramo dobiti z Jesenic, ne bi prišla do nas s preveliko zakasnitvijo.

Z deli na spiralnem ohišju za THIS ABBAY smo v rahli zamudi, sicer pa dela potekajo dobro. Za viličarsko proizvodnjo nam trenutno manjka 600 profilov za vodila, vse iz uvoza.

Pričenja se čas dopustov, ko delovna vnema nekoliko popusti, vseeno pa se moramo zavedati, da si prevelikega odstopanja od planov ne smemo privoščiti. Tudi v naslednjih mesecih so planske zadolžitve velike in bo do konca leta težko nadomestiti morebitne izpade.

S. Guzelj

TOZD PUM

Splošna proizvodna problematika, ki zaradi pomanjkljive materialne oskrbe tare celotno delovno organizacijo, ne prizanaša tudi našemu tozdu. Zaradi tega ne moremo izdelati ulitke, ki so potrebni za kompletiranje posa-



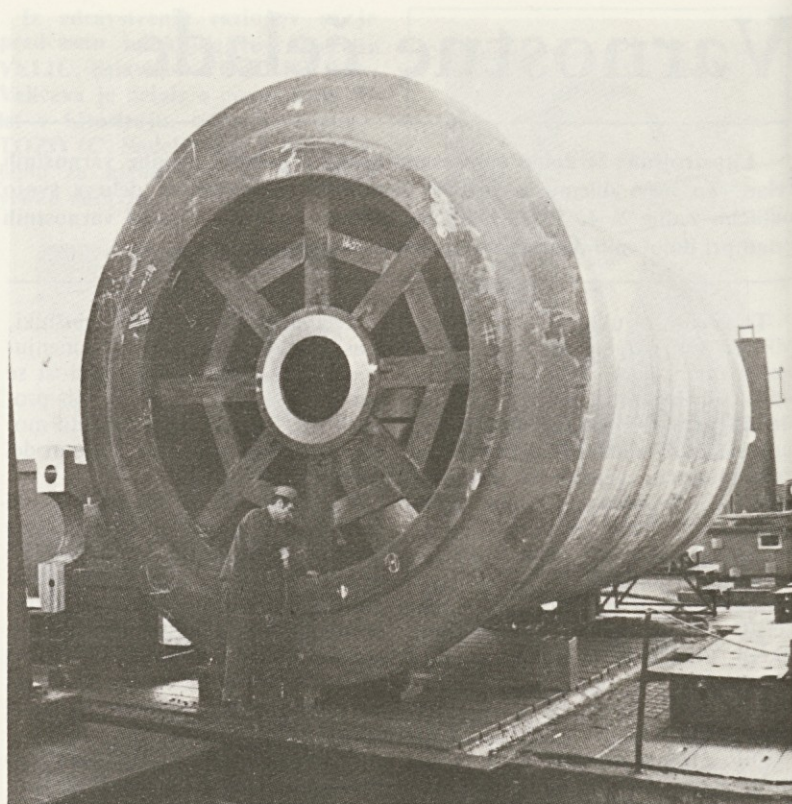
Ekipa talilcev pri mali tritonski elektroobločni peči v livarni jeklene litine pri delu. Mešanje litine je pomembno in težko opravilo talilcev (Foto: K.G.)

meznih naročil. Trenutno moramo izdelati več ulitkov, ki so zelo zahtevni, zato je potrebno omogočiti nabavo vseh legirnih surovin, kajti izdelava le-teh je dolgotrajna in vsako pomanjkanje pomeni kasnitev izdelave ulitkov.

Proizvodnja že nekaj mesecev poteka zadovoljujoče, izdelujemo pa le ulitke, za katere imamo razpoložljive surovine. To nam omogoča stalno prilagajanje organizacije dela.

V modelni mizarni že nekaj časa izdelujemo velike modele za naše največje turbinsko naročilo HE Haditha (Irak). Posebno pozornost vzbuja model za šestinko spodnjega vodilnikovega obroča. Zelo zanimiva je tudi izdelava velikega Francisovega gonilnika za HE Jajce. Poleg navedenega izdelujemo modele tudi za veliko ohišje dieselskega motorja ter zelo zapletene modele pregradnih statoskih vodilnikov parnih turbin za naročnika Jugoturbino iz Karlovca.

V livarni sive litine pa izdelujemo že nekaj časa prototipne ulitke glav dieselskih motorjev za težko gorivo. Kljub prizadevanju posameznikov pa delo ne teče tako, kot je predvideno. Potrebno bi bilo, da pri izdelavi novih zahtevnih ulitkov sodelujejo vsi dejavniki, z vso vnašo, vendar nekateri še vedno neprizadeto čakajo, da se bo kaj zgodilo. Zato je nujno potrebno, da odgovorni izvajalci opravijo vsa dela v določenih rokih. Omeniti moramo, da tudi sedaj izdelujemo postopni ulitek 12-cilindrskega "V" motorja, ki naj bi kot razvojna naloga livarn služil za razširitev celotnega programa izdelave dieselskih motorjev. Proizvodnja sive litine poteka normalno, večinoma izdelujemo ulitke za



Petek ni slab začetek

Kako so stari Egipčani prenašali velike skalne gmote za gradnjo piramid, nam ni povsem jasno. Prav tako si težko predstavljamo, kako so domačini postavljali ogromne kipe na Velikonočnih otokih. Vsa ta in druga transportna čuda so se dogajala v času, ko še ni bilo bencinskih hlapov in ropota motorjev. V tem mesecu in v tem letu pa smo bili priča podviga transporta mlina iz pločevinarne v obdelovalnico. Težav sto in še ena povrhu, vmes pa petek! Vse je izgledalo nemogoče. Vrata prenizka, vagončki previsoki, njihova nosilnost majhna, mlin pa težak in ogromen. Pa so staknili glave v obdelovalnici (več glav več ve!) in iznašli edinstven transportni podvig po principu obesi in nesi... Res je, da se tak način uporablja, vendar v popolnoma druge namene in ne v teži šestdeset ton.

Ko so mlin obesili na nesrečno cev, se je ta zvila kot vzgojna palica v roki policaja. Nekaj sodelujočih je dobilo potne srage, drugi

pa rahlo živčnost. Pa podloži tu, podloži tam, vrvi gor, dvigni in spet podloži in ni trajalo dolgo, ko se je gmeta premaknila z mesta, čeprav samo en centimeter nad tlemi. Tovariš Sitar si je obrisal potno čelo kar z rokavom, ne da bi snel čelado. To isto so naredili njegovi fantje, ki so se oddahnili šele, ko je bil mlin na zaželenem mestu.

Tako je bilo tistih sto težav odpravljenih. Le ena se je še pojavila v obliki množice firbcev, ki so brez čelad veselo komentirali in motili delo ter strokovno ugotavljali, da je to velika neumnost in da bo hudič vzel kolesa, ko se bo začel transport. Le stave so še manjkale.

Tisti petek na srečo ni bil tako črn. Mlin pa se veselo vrtil na štirinajstem polju. Koliko nam bo namlel dobička ali izgube, bo znano potem, ko bo za njim spuščena tovarniška zapornica. Nekaterim pa je znano že sedaj.

J. Virag

Pa še zares

Da bi kar najbolj skrajšali čas obdelave III. plašča mlina za Veliki Krivelj, ga je bilo potrebno pripeljati iz pločevinarne v obdelovalnico na 14. polje, kjer lahko vsaj z velikim vodoravno-vrtalno rezkalnim strojem izvršimo del obdelave, to je izvrstno izvrtine in pripravimo boben za improvizirano struženje.

Obdelava mlina na montažnem prostoru žerjavarske montaže v srednji hali PZO je dolgotrajna, saj bi tam delali z najpreprostejšimi osnovnimi — obdelovalnimi sredstvi, a v tem času to ni niti mogoče, ker na tem prostoru tozda montaža montira polarni žerjav. Zato bi obdelava mlina čakala na izpraznjeni prostor dlje časa.

Nalogo za prevoz mlina smo si zadali že takrat, ko je prispela pločevina za izdelavo zvarjenca in smo poslušali nenehne prošnje naročnika za čimprejšnjo dobavo.

Konstrukcija orodja je predvidela in skonstruirala najcenejšo in za prevoz najhitrejšo varianto, tako da je bilo mogoče po progi peljati plašč mlina samo 30 mm nad tlemi. Plašč mlina s premerom 4810 mm, dolžine 6570 mm in teže 60 ton je bilo potrebno peljati skozi vrata s svetlo višino 4880 mm. Brez velikega ceremoniala in kratkotrajne ter maloštevilne lito-strojske radovednosti je bil boben pod streho 14. polja obdelovalnice

v rekordnem času — priprava 3 ure in prevoz 10 minut.

Priznanje in zahvalo vsem, kateri so konstruktivno sodelovali in pomagali pri zasnovi in realizaciji prevoza plašča mlina, posebno konstrukciji orodja, transportni ekipi tozda OB, sodelavcem iz PZO in IVET, ki so opravili to zahtevno delovno nalogo in s tem omogočili, da bo plašč mlina gotov v predvidenem roku.

Maks Kričaj

POPRAVEK

V majski številki časopisa je v članku "Litostroj pri investicijskih delih v Egiptu", ki je bil objavljen na zadnji strani, prišlo do neljube napake. Napaka je nastala pri prevodu naslova investitorja, ki se v originalu glasi "The Egyptian Public Authority for Drainage Projects" pri ministrstvu za irigacije — v prevodu pa to pomeni Egiptovski državni urad za drenažne projekte pri ministrstvu za namakalna dela.

Za napako pri prevodu se opravičujemo.

Uredništvo



Vedno se zafrkavajo in mi kaj obesijo na hrbet!

